

309112

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 11

జెన్న వట్టణము 1917 సం. నవంబరునెల 26 వ తేది సోమవారము

No. 197

సంపుటము. ౪

పింగళినామ సంవత్సర కార్తికమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨

సంచిక ౧౯౭

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 198

(రిజిస్టరు కాలిఫర్నియా) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాలిఫర్నియా)

ఇప్పుటికాలపు దుది కనుకనునది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనలకు. ఆటోహాల్గాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోహరమగు సువాసన నిన్నులవలెను.

ఈ క్రింది పరమాణుల సీసాలతో ముందు.

చిన్నపైజా (అర్రడం)	సీసా 1-కి	రు 0.8-0
చుక్కరకము పైజా 1-డ్రాం	"	" 0.12-0
వేరొక్కపైజా 2 "	"	" 1.4-0
వెల్లపైజా 4 "	లేక క్లీ బోస్సు	" 2.0-0

చి. పి. భద్రులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిహపులొక దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలుపెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగడు సీసాపైజా ను, కాడ్డపైజాను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువనానికి వ్రాసినచో అణాకీమ్మతుగల మనాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

హాల్ పంజు ఆన్లొ ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జమ్మూమసీదు బొంబాయి.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుకాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మొదట ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

నది, చోట్ల, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱు, అరటి మొదలగు మాగాణి. ఖమ్మి, పయ్యలను, దుంప, వలపుత్తు మొదలగు, మొక్క తీగనైనాకలను సంపూర్ణపరచులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యాన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూమిలకు లెగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనకలచిన వారి జాలాకు భూమిలవట్టిని రసాయన శోధనకాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అయాథూముల గుణా గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసంపెర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళగొళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, విశ్లేషింప జిల్లాలోని ఏమీకాల్ గార్డును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేష్టిన పత్రికలన్నా, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను చక్కరింద నడపబడినాయెడ వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనకచ్చుక.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

తక్షణము దరఖాస్తుచేయడు.

కొన్నిపతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభతైలిని వ్రాయబడినది. నెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి నెల 0.8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చాచ్చుపు నొప్పుల కొర

వోలును. వాయువు

శోష్ణ మొదలగు.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంబు ముందరినది.

అమృతాంజనము చే హిందూదేశము.

అమృతాంజనమును ముందరినది.

దీనిని విదేశములలో కూడ నామములన్నారు.

అమృతాంజనము డి.బి. 102, శ్రీహరిపు. వాంఛించు. 6, కంటిపల్లి వీధి. మద్రాసు.

ప్రకటన.

950

1917వ సం॥ ఐ. పి. నెం 115 లో ఎం. ఏ. ముత్తయ్యశెట్టి దివాలా తీసినట్లు 16-7-17 నిశ్చయింపబడినది. కాన ఋణదాత లందరూ తమ హక్కులను డిసెంబరు 31-న తేదీలోపుగా రుజువు చేసికొనుచు ప్రమాణపత్రికలను అభిషల్ అసైన్సి వారి కార్యాలయమున దాఖలు చేసికొనవలెను.

ఎస్. ఎచ్. విల్సన్,

అఫ్ఫిడెంట్ ఆఫ్సెస్.

మోక్షాని శైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చురుకేయును. వెండ్రుకలు చాలకుండును. వెండ్రుకలు నరుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము డి.బి. 6, కంటిపల్లి వీధి, మద్రాసు.

K. B. JOSHI & Co.,

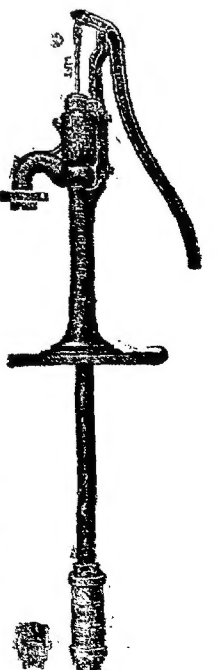
32, Hornby Road Fort, BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

ఒక రోజు వస్తుప్రదర్శనమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగా పొందినది. ఆటోపరస్తా, రిజిస్టరుకాబడినది.

జగదీశ్వరమైన సువాసనల నెంట్లు, పరిమళము పెక్కునాళ్లుండును. ఒకమారు కొని దీని యధార్థమును పరీక్షింపుడు.

ధరలు

1/2 బొమ్మ బుడ్డి	2-0-0
1 డ్రాము	0-12-0
1/2 డ్రాము	0-8-0
కార్డు	0-1-0

పరస్తా తలచుచున్న గూడ పరీక్షింపుడు. దీనిలో లోహ సంబంధ మగు చమురు లేనియు కలియుట లేదు. న ప్రసిద్ధమైన కేలనానె సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ వేరు. ఒక ఆటాచీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న సీసాతో చమురు చితిమగ పంపబడును. (490)

ది పరస్తా పెర్ఫ్యూమరీ కో, నెం 1, వై.కో.వి. బొంబాయి నెంబరు 8.

ఆత్మజ్ఞానా

శక్తిరమును విడిచినతరువాత ఆత్మజ్ఞానా, దక్షిణముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ (గండికర్ :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఏ. చిన్నపైల చక్కనిగ్రంథము) రూ. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్ షాపు, మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు ప్రస్తావన లన్నియు న్యాయమైన వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీనరసింహ, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946) మేనేజరు.

నర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ షాపు) రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ షాపు వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి కంటిని ముసం దుండవలసిన మౌఖ్యవక్రము. ఆంగ్ల, యూనాని, హోమోపతి డ్రగ్స్ షాపు డ్రాగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినములుంచినను మందు గుణముమోజుదు లేలునకు మాత్రమే కాక ఎలకకుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నువ్వుగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డ్రజ్జ్ పాకెట్ వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీవేరు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి. కర్రకుంట్ల 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ ఇవ్వబడును. చిరునామా:- ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, 1, చింతలపేట, వీధి, పోకాల్వేట పోస్టు, మదరాసు.

శారదాంబ
విశిష్ట భర్తృభోధిని యను నాటకము.
సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ వేరు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7, లింబు కెట్టి వీధి, మదరాసు

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.
Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

ఆంగ్లోయిండియనులు-పాతీకభావము.

(జరుగుమిల్లి సాంబశివరావుగారు.)
ఇండియామంత్రి పుంగవుడు డిసెంబరు 14-వ తేదీని

చెన్నపురికి ఆరుదెంచుచున్నవాడు. తత్సమయము మనకందరకు మహాపర్యవేషము. ఇట్టి తరుణమున కృతఘృతమండగ మనకు కలుగుచున్న యిట్లుండలను మాంటాగూ ఆమాత్య శేఖరనకు నువ్వక్రమగునట్లు మనలో కొంతమంది నాయకులను వారి యొద్ద కనిపి వారికి విన్నవించు ఏర్పాటులను గావించవలయును. ముఖ్యముగ ఆంగ్లో యిండియనులకు జాపబడు పౌరత్యేక సౌకర్యములను మనయెడల జాపు పక్షపాతమును మాంటాగూగారికి స్పష్టముగ నివేదించ వలెను. ఈ సందర్భమున అనుదినము మన మనభవించు చున్న ఆ సౌకర్యములను తెలియజేయుట ముఖ్య వ స ర ము.

కొన్ని న్యాయస్థానములందు న్యాయాధిపతులు ఒకతెగవారికి రైలుబండ్లను ప్రత్యేకించుట శాస్త్రవిరుద్ధమని తీర్మానించినను నేటిసరి కెవరు జూచినను "ప్రత్యేకముగ ఈ బండ్లు యూరపియనులకు మాత్రమే" అని నెర్దుత్తుకములతో రైలుబండ్ల మీద వ్రాయబడియుండుట కనులార జూచుచున్నారము. పోనిండు అట్లు ప్రత్యేకించబడిన బండ్లలో మనము పౌరణముచేయుట మానెదమనుకొనుదు. అందరితోపాటు మొదటి తగగతి, రెండవతగగతి మధ్యతగగతిబండ్లలో గూర్చుండుటకు మనము ధనమును వెచ్చించి టిక్కెట్లను నైకొనినను మన కా బండ్లయందు పౌరణముజేయు అదృష్టము లేకున్నది. మొదటితగగతి బండిలోనో, రెండవతగగతి బండిలోనో ప్రయాణముచేయ నిచ్చించి టిక్కెట్లను తీసికొని బండిదగ్గరకు బోవునరికి ఇంకను బండిలో అడుగుపెట్టకపూర్వమే ఆ బండ్లలోనుండు దైవసంభూతు లను పేరుచే బరగుచున్న ఆశ్చర్యములు కన్నెట్టజేసి నీ వీబండిలో కూర్చుండుటకు వీలులేదు. నీవుతగవు. మానరగను నుండలేగవని తలెమిచెనుట ఎన్నియో సారలు చూచినారము. చెవులారవినియుండిమి. పత్రికాముఖమున గూడ చదివియుండిమి. దీనికి ప్రత్యక్షప్రమాణముగ మొన్న మొన్ననే జరిగిన దేశభక్తులగు శ్రీయత కో పల్లె హను మంతరావు పంతులుగారి సంగతి ని పాతకమహాళయులు జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొన ప్రార్థితులు. ఇంతవరకు పాశ్చాత్యులు గాని ఆంగ్లో యిండియనులుగాని ఎంత కన్నెట్టజేసినను నిరాయుధులను అసహాయులను అగు హైందవులను పిస్తోలుతో గుట్టెట్టి చంపెద నని గాని బండి నడచుచుండ యిట్టికి తొలిసెచ్చెదనని గాని భయంకరముగ ఘోరకృత్యములను జేసి యుండలేదు. కాని అది గూడ హనుమంతరావుగారి విషయమైన లోపము లేకుండగ జరిగినది. వీనిని గూర్చి పత్రికాముఖమున తెలియపరచినను ఎవరును ఎట్టి చర్యను తీసికొని యుండలేదు. ఇట్టి దౌర్జన్యముల నణగదొక్కకుండగ మిన్నకుంటు మన ఆంగ్లో యిండియను సోదరులకు ఇంత ద్రోహసాహసములను గులగజేయుచున్నది. కాన ఇట్టి సంగతులు మున్నెడు జరుగుతుండవలెను ఇట్టి ప్రత్యేకపు బండి నిబంధనలు లేకుండగజేయదని మాంటాగూమంత్రిగానిని కోరవలయును. మాంటాగూగారుకూడ మన విజ్ఞప్తిని గమనించి ప్రజల కష్టములను తొలగించి వారికెట్టి తొందరలు కలుగుతుండగ నుండవలెను ప్రయత్నించి లేనిపోని భేదముల నన్నిటిని మాన్చి భారతీయులమన్నులకు పాత్రులగుటకు కృషి నెర్పదగని నమ్మచున్నవాడను. ఇదిట్లుండనిండు. ప్రభుత్వోద్యోగములందును తదితర కాభలయందును మనకు కలుగు అన్యాయమునుగూర్చి విన్నవించవలసియున్నది. ఎట్టి స్వల్ప ఫలముకైన నర్వసాధారణముగ ఆంగ్లోయిండియనుల నేనియోగించుట ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమే, అపసులయందే భారతీయులను ప్రత్యేకవెట్టివో వారి కిచ్చెడు జీతములలో సగము వందైన నీయరు. మీదమిక్కిలి పట్టభద్రులుగావలయునని కోరెదరు. ఆంగ్లో యిండియనులు నేరములు చేసినను వారిని జిల్లా మేజిస్ట్రేటులేగాని భారతీయోద్యోగములు విచారించగూడదు ఎటువైపు జూచినను వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యములు కలవు. ఈ యసౌకర్యముల నన్నిటిని మాంటాగూ సచివునకు నచ్చు జెప్పటకు మనలో కొంతమందివిషయమై ప్రత్యక్షప్రమాణముగతోచు నిషయములను పొందుపరచి లిఖితరూపముగ చిట్టాకరణాలు మోస్తరుగ తెక్కలను తయారుజేసి మాంటాగూగారికి సమర్పింపవలయును. కాన మాంటాగూగారి వద్దకు బోవుటకు నాయకాగ్రణులు ఈవిషయమై వారికి సమగ్రముగ విన్నవించి న్యాయమును కలుగజేయ ప్రార్థితులు.

వివాదకర మగు వాక్య:- దొరతనమువారి దధిముధనశాల న్యూపరింటెండెంటు హరను అను నాతనికి పిచ్చియైతెను. ఈ గుస్సితీయం డాత దొకశ్రీని, ఆమె కుమార్తెను చంపి, పిమ్మట యాత్మహత్య గావించుకొనె నని తెలిగినా నుండి పగానాకు తెలియవచ్చెను.

మన ప్రధాన కర్తవ్యము.

నుమారు అయిదు సంవత్సరములనుండియు, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునకు మనము ప్రయత్నములు సల్పుచు, భానాప్రయత్న రాష్ట్ర నూత్రమును జనులకు బోధింప గడంగిలిమి. అయినను ఇతర రాష్ట్రములయందు దీని సంతగా ప్రచురించి యుండలేదు. డిసెంబరునెలయందు దేశీయమహాసభ జరుగనున్నది. మానవ స్వంత్రి ప్రయత్నము మాంటాగూ మహాళయుండు హైందవాళములను నివృత్తిపాతముగా విని వారి కోరికల సఫలీకృతములం జేయుటకు మనదేశమున కరుదెంచి యున్నాడు. ఆ మహాసభయిని మెసపాటేయియా విషయమైన యువన్యాసమును పరిశీలించిన, నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణ మాత్రకమని ఆయన నూచించి యున్నాడు. ఇట్టి మహా సభయమున ఆంధ్రులే గాక భారతీయులందరూ నేకకంఠమున భానా ప్రయత్న రాష్ట్ర విభజనావశ్యకత వారికి నివేదించుట ముఖ్య కర్తవ్యమై యున్నది. ఆంధ్ర సోదరు లొక విజ్ఞాన మాయనకు సమర్పించుచున్నారు. కాని, యీ నూత్రమును హైందవులందరు సుప్రకృతులనున్నారనియు, అందరును నైకముగా గోరుచున్నారనియు ఆయనకు దెలియజేయుట మన విధియై యున్నది. కర్నాటకు లును, ఘాగరులను, ఓడ్రులను, మహారాష్ట్రీలును ప్రత్యేక రాష్ట్రములను మనతోపాటు కోరుచున్నారు. వీరి నాయకులనందరిని దర్శించి, వారును మనమును ఈ యాందోళన మునందు కలసి పనిచేయవలసియున్నది. ఇదిగాక, దేశీయ మహాసభయందు రాబోవు మాసమునందు ఈ నూత్రమును అంగీకృతము జేయించుట కూడ ముఖ్యనిమిషమై యున్నది. క్రిందటి సంవత్సరమున లక్ష్మణపురమందు జరిగిన మహాసభ యందు, ఈ విషయము ప్రస్తావనకు దేగా కొందరు ద్రవిడ సోదరుల యత్యాదరము వల్లను, ఈ నూత్ర విషయమై యితర రాష్ట్రీయుల కంతగా దెలియ కుంటుమిచేతను, మనము సభయందు ఈ విషయమై చచ్చి జరిపింప లేకుంటిమి. ఇట్టి సందర్భమునందు మన నాయకుల విధులం గూర్చి యీ ప్రతికా సంపాదకులు వ్రాసియుండిరి. కాని, నాయకు లెవ్వరును ముందునకు రా కున్నారు. ఇట్టి మహాత్మ్యమునందు మన నాయకులు మన విషయమై చూపుచున్న నిరుత్సాహము శోచనీయమై యున్నది. కాని, యాంధ్రసోదరులారా! మనము నాయకులకై వేచి, కాలయాపనము చేయుట మన యదృష్టమునకు భంగకరము. తత్సమయ, దేశీయమహాసభ కలకత్తానగరమున కూడకమునుపు, మాంటాగూ మహాళయుడు హిందూదేశమును గిడకమున్ను, మనము వివిధ రాష్ట్రములకు బోయి, అందరి ప్రజలకి నూత్రమును బోధించి, వారియంగీకారమును బడసి, వారి నాయకుల సందర్శించి విషయము గాంచవలసి యున్నది. నాయకులు మనతో నేకీభవించి కర్తవ్యమునకు గడిగిన సరియే, లేకున్నను మన విధుక్తధర్మము సుక్ష్మక్రము. స్థాయిసంఘము వారిని ఈ భారము వహించునట్లు ఈ మాసాంతరమున కూడి తీర్మానింపుమని కోరియుంటిని. కాని, వారెమియు చేసియుండలేదు. ఇంక కృతధ ముం దంతగా లేదు. వెంటనే కార్య మారంభించవలెను. కాన, ఇతర రాష్ట్రములకు బోయి, మన పని నెరవేర్చవలసి యున్నది. ఇందులకు మౌ యొక్కరిద్దరు వచ్చినచో, వారింకూడే నే బోధ సంసిద్ధుడనయి యున్నాడను. కాన, కృత్య పురూషములకు భయపడక పుస్త్రుతము, పనిచేయవలసి యున్నది. అట్టి వారెవ్వరయినను, ఇతర రాష్ట్రములయందు దీ కార్యమును జేయగలిగిన సమర్థులు దయచేసి నాకు వ్రాయు ప్రార్థితులు. ఇదిగాక, మాంటాగూప్రభుసర్వేస్వరు చెప్ప పట్టుమునకు వచ్చునపు డీ పురమున ఒక మహాసభ గావించి, వీలయినచో, ఆయన నా సభకు రావించి, భాషాప్రయత్న రాష్ట్ర విషయమై ముచ్చటించుటకూడ మనము చేసినచో భాగుండునని తలంచుచున్నాను.

అప్పికట్ల సూర్యనారాయణమూర్తి.

కడువృద్ధుడగు నొకయోధుడు:-గుర్తాసుపూరు మండలవాస్తవ్యుడగు 80 సంవత్సరముల యోధుడొకడు తన మువ్వురు కుమారుల నిదివరలో యుద్ధ సేవ కనిపియుండెను. సుదేవారు మేజరు నాచి బాటీ (యోధునినామము) నిపాయిల తిరుగబాటు, డిల్లీకుట్టడులయందు దొరతనమువారి సేవయొనర్చి యుండెను. వైద్యమున శీర్షింప నతడు తన నాలవ పుత్రుని డిప్టీకమిషనరు గారికడకు గొనివచ్చెను. మూడుతరముల నుండియు దొరతనమువారి సేవలో నీటుంటుంబువారు రున్నందులకు పంజాబులెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా రివృద్ధయోధు నభిసందించిరి.

భారతదేశ కార్యదర్శిగారికి హిందూమతమునమితివారి సందేశం

(౧)

ఆ సందేశమున బోధనాధికారి యొక్కయు, అందు సంతకము చేసిన వారియొక్కయు పేర్లు యీ క్రిందబొందుపరుపబడినవి:—

అఖిల భారతదేశ హిందూమతమునమితి సందేశమున సంతకములు చేసినవారు:— సర్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యయ్య (హజరుకారు), అనిబీనెంటు (సంభాషింతురు), సి. పి. రామస్వామి అయ్యయ్య (సంభాషింతురు), జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు, మా. కె. కె. రంగస్వామి అయ్యయ్యగారు, బి. పి. వాడియా (హజరుకారు), జి. బాప్తిస్టా (హజరుకారు), బి. జి. తిలకు, మా. బెల్లీ, మా. జి. ఎస్. శంకర్, ఎస్. సి. కేల్కర్, వై. వి. నేని (సందేశమున లేరు), ఎస్. ఎమ్. పరంజని (సందేశమున లేరు)

సంయుక్త రాష్ట్రములు.

మా. పండిత గోకర్ణాచల మిశ్ర (సంభాషింతురు) పండిత ఇక్ష్వాక్ నారాయణగూర్, మహమ్మదు ముఅజ్జిరాషి. బొంబాయి.

మా. జిన్నా, (సంభాషింతురు), ఎస్. ఆల్. బామాంజీ, భులాభాయి దేశాయి, రత్నన్ ది. మొరాట్, ఉమారు సాబానీ.

బెంగాలు.

మా. ఫజల్ హక్కు, రాయయలంద్రనాథ చౌదరి, హిరేంద్రనాథ దత్త, మోతీలాలు ఫోసు (సంభాషింతురు) బి. చక్రవర్తి (సంభాషింతురు) సి. ఆర్. దాసు.

బీహారు

మా. మజ్రూహ్ పాఖ్.

దక్కను, కర్ణాటకము, మధ్యరాష్ట్రములు, బీహారు.

మా. మనోమోహనదాసు రాష్ట్రా, డాక్టరు సత్యే, గంగాధర రావు, డబ్ల్యు. ఎల్. చక్రవర్తి, ఆర్. కె. రెండకరు, ఉద్యోగ్. కె. జి. దేశివాండ్.

మదరాసు

మా. బి. వి. నరసింహఅయ్యయ్య, మా. వి. కె. రామా నాచార్యయ్య, మా. బి. వేంకటపతిరాజు, నీలాంబరు ఇలయ్య రాజా, ఎస్. కిన్నెర రంగఅయ్యయ్యగారు (సంభాషింతురు), ఎ. రంగస్వామిఅయ్యయ్యగారు (సంభాషింతురు) టి. వి. వెంకట్రామఅయ్యయ్య, టి. ఎమ్. కృష్ణస్వామిఅయ్యయ్య, టి. వి. ముత్తుకృష్ణఅయ్యయ్య, ఇ. దొరస్వామిఅయ్యయ్య, కొండా వేంకటప్పయ్య.

సందేశము.

శ్రీ రాజ ప్రతినిధిగారికి అతిమాననీయలగు భారతదేశకార్యదర్శిగారికిని:

అయ్యా,

భారతదేశమునం దంతట 52,000 మంది కెక్కడు సంతకములు, సభ్యుల గలిగియున్న హిందూమతము సమితిసభ్యులమగు మేము, మా రాష్ట్రము, కేంద్రప్రతిష్ఠాపనోద్యోగులను ప్రతినిధులుగబంపి, సామ్రాజ్యముననుండి హిందూమతమునంది, స్వదేశ విషయ పరిష్కారాధికారము గలిగియుండినవలెను ఆశయమును శ్రీ చక్రవర్తి గారును బ్రిటిషు పార్లమెంటువారును మా కందరేయ వలయన నెడి మా ఆశలయెడ మీరు సంపూర్ణ సానుభూతికలవను నమ్మకముతో మా దేశమున కావ్యవస్థలనున్నారము. మా ఆశయాలిట్టి ప్రథమ సోపానముగ కార్తాసు, సమితి విధానము నంగీకరింపుచు, యుద్ధానంతరమున జరుగబోవు సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణమున యితర స్వపరిపాలనా దేశములబోలు సమానస్థాన మాక్రమించి, స్వాంత్ర్యమునంది, స్వపరిపాలనము ననుభవించవలెనని కార్తాసు, హిందూమతమునంది కోరికలతో మేమేకీభవింపుచున్నారము.

మొత్తమున ప్రతి గ్రామమున యీ క్రింది వాగ్దానమును శ్రీ చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమువారు క్రియారూపము దాల్చుకేతురని నమ్మియున్నాము:

“పునర్నిర్మాణమున దేశజాల అభిప్రాయములు ముఖ్యముగ తలకరింపబడవలెనెడి ముఖ్యనియమము తెల్లరును గురింపవలెను. యూరపుఖండములోని సందగ్ధ దేశములయెడల నమన రింపజేయు నియమములే ఉష్ణప్రదేశములయెడల గూడ గమనింపబడును”

ఈ నియమమెల్ల సలములయం దాచరణీయము. బ్రిటను దేశము మిత్రసంబంధితోగూడి ఈ హక్కు నెల్లడల స్థిరపరుపయత్నించునపుడు, దానిని భారతదేశమునకు ప్రసాదించ తీరగ్గురింపదనియు, భారతదేశము ధనముతోడను వైశ్యములతోడను ప్రపంచమున నిగంతుక ప్రభుత్వముల నిర్మాతలను ప్రయత్నింపుచు, అట్టి బాధ్యతలేని, నిగంతుకాధికారులు భారతదేశమున నుండి విచ్ఛిన్నంప దగయు మాకు దృఢనిశ్చయము కలదు. మా ఆశయాలయెడ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిక సానుభూతికలదని మాకు నమ్మకముగలదు. బ్రిటిషు అభిప్రాయముతో నేకీభవించుచున్నట్లుల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రినివరకే వ్యక్తపరచియున్నాడు. కావున, భారతదేశాతివే నెన్నుకొనవలసిన ప్రతినిధులకు తీరవారి యగు ప్రభుత్వముగల స్వపరిపాలనమును మేము వాంఛింపుచున్నాము. కాని, యిందులకు ప్రథమ సోపానముగ కార్తాసు, సమితి విధానముల నంగీకరింపుచున్నారము. ఈ విధాన ప్రకారము కార్య నిర్వాహక సంఘమున సగము నియోజక సభ్యులును, సగము యన్నిక సభ్యులును, యిందువలయును. ఎన్నిక సభ్యులు భారతీయులుగ నుండవలయును. కాసనసభలో 4/5వంతు యెన్నిక సభ్యులుగను, 1/5 నియోజక సభ్యులుగను యిందువలెను. అర్హికాధికారము కాసనసభ హక్కులము కావలయును. ఇందువలన కార్యనిర్వాహక సభకును కాసనసభకును భేదాభిప్రాయములన్నపుడు, ఇరుపక్షముల వారును సమాధానముగ వర్తించుట సంభవమగును. నైతికవ్యయవనకు దక్కయితరవిషయములలో ధనము నొసంగుటకుగాని, తీరగ్గురించుటకుగాని అధికారము యెన్నిక సభ్యులకుండవలయును. కార్యనిర్వాహక సభవారిక తీరగ్గురించుట కధికారముండటచే, కాసనసభవారు త్వరితగతిన, అనాలోచిత కార్యముల జేయుటకు వీలుండదు.

అంగ్లేయు నిగంతుకాధికారమునకు బదులు భారతీయ నిగంతుకాధికారమును నెలకొల్పటకు మాకిష్టములేదు. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును, సంతతిము వృద్ధిగాంచు నియోజకవర్గమును యిందువలెనని మా ఆశయము. ప్రభుత్వములో పరిపాలనా, కాసనపక్షముల విభజించి, కార్యనిర్వాహక సభలకలదు, సర్వ సాధారణముగ సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగీయుల నియమించుట. మేము విధానమునకు ప్రతిహతులము గాని, అందున్న ఉద్యోగులకు కాదు.

ఈ కార్తాసు, సమితివిధానము నెడల కలయె తిన ఆక్షేపణలు లేవియు సందర్భముగ లేవు. ప్రస్తుతమాత్రమున ప్రజాసామాన్యమున విద్యాస్థితి 1882 వత్సరమున బ్రిటిషు ప్రజల విద్యాస్థితికంటె తక్కువగలేదు. భారతదేశము స్వపరిపాలనము నందువరకు యీ స్థితి మార్పు నొందునట్లు తోచుట లేదు. ఏ సామ్రాజ్యదేశమున నైనను గానరాని పరిపూర్ణతను భారతదేశ రాజకీయవిధానమున నుండవలెనట్లు సమంజసముగ లేదు. భారతదేశమున కధికారము వచ్చిన పిమ్మట, తన రాజకీయపద్ధతులను వృద్ధి గావించుకొనగలరు. అంగ్లేయులు తనవేషము అంగ్లపద్ధతి యీ దేశమునకు సంపాదించు. తన భారత పద్ధతి ననుసరించి వృద్ధిగాంచ యత్నింపుచు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముననుండి, స్వపరిపాలనమునంది తన రాజకీయమోక్షమును చేకూర్చుకొని ని దేశము ప్రయత్నింపుచున్నాడు.

నీతిని సర్వము ఉద్యోగములకును, మత వాణిజ్యములకును యీ దేశమున లాభాధికముగ నివసించు అల్పసంఖ్యాకులకు అంగ్లేయ ఇండియనులు వీరి పాలనము ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులమగుటకు ప్రతిహతులుగ నున్నాము. మతి, అచార, భాష, ఆశయములయందు భేదము గల అంగ్లేయులది భారతీయులు పాలితు కావలెనని వీరి అభిప్రాయము. విద్యలేమియు, వ్యవసాయదారులు కటిక దారిద్ర్యమును, మరణముల వృద్ధియు, దేశపరిశ్రమల వినాశమును, అపరిమితములగు పన్నులును గాంచినయెడల, ప్రభుత్వ సౌష్ఠవ మంతగా లేదని నువ్యక్తము గాగలదు.

తొలకా, మండలసంఘములను, ఇంగ్లాండులో 1871 సంవత్సరమునందలి స్థానికపరిపాలనా సంఘకాసనపద్ధతిని వృద్ధి గావించవలయును.

హిందూదేశము ప్రజాస్వామ్యము నెరుంగదను వాదమును యీ దేశపరిశ్రమల నెరుగినకా రెవరును ననుమతములని మేము నివేదించుచున్నాము. మేమునున్నగు చక్రవర్తియును ప్రజాస్వామ్య ప్రతిస్థాపనము లాభ్యులవని వక్కాణించి యున్నాము. పంచాయితీలు హిందూదేశమున చాలకాలము నుండి పనిచేయుచున్నవి. హిందూదేశమున ప్రజాస్వామ్యభిప్రాయములు ప్రబలముగ గలవు.

హిందూదేశమునగల మతభేదములు మేము కోరు సంస్కరణములకు మార్గనిర్దేశములు కాజాలవు. హిందూ మతాన్ని దీయ సంఘములకు గల కలహములు నానాటికి తగ్గిపోవుచున్నవి. ఇటీవల, వీరు యేకాశయాలబ్ధికి యత్నింపుచు, యీ సంస్కరణ ప్రజాశక్తియ యీ యుగపురుషు అంగీకరించిరి.

హిందూమతము వలన బ్రిటిషువారి ప్రత్యేక క్షేమము నకు కలదు. అంగ్లేయులు అభిప్రాయము ప్రకటించుచున్నాము. ఈ దేశములో కంటె యెక్కువ శాతములలో బ్రిటిషువారు ముగ్గుడు సామ్యము నెచ్చించి వ్యాపారము చేయుచున్నాము. ఆ దేశములలో వారు రాజకీయాధికారులును కోరుచున్నారా?

కావున, హిందూదేశమున కన్య దాయకముగ స్వాతంత్ర్యమును రూపుమాపి, స్వాంత్ర్యము నొంద, దానిని బలవంతముగ జేయుదలని యెవరయినా చున్నారము.

ఇట్లు, విశ్వయలగు నేడకు.

ఆనరరీ అధ్యక్షుడు:—ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యయ్య, కె. సి. వి. ఇ., ఎల్. ఎల్. డి. ఇదివరకు అట్టింగు శీఘ్రస్వామయ్యుద్రి మదరాసు.

అధ్యక్షులు:—అనిబీనెంటు, ఎడిటరు - న్యూఇండియా; హిందూవిశ్వవిద్యాలయ సభ్యురాలు.

కార్యదర్శులు:— సి. పి. రామస్వామి అయ్యయ్య హైకోర్టు వకీలు, ఎఫ్. ఎమ్. య. మదరాసు. వర్తకులు జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు, బొంబాయి. ఉన్నతస్థాన కార్యదర్శి:— మా. కె. పి. రంగస్వామి అయ్యయ్యగారు సామ్రాజ్యకాసనసభ, క్రిరంగము.

కోశాధ్యక్షుడు:— బి. పి. నాడియా. జన్నర్సిస్ట్రు, మదరాసు.

హిందూదేశపు హిందూమతము సమితిపక్షమున.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల: బందరు

దీపావళి చందాలు.

ఈ దిగువ వివరంపబడినవి కిందటి చందాలు తమకు చేరినవి ఈ నెల 22 వ తేదీన బందరునందీ కోన సీతారామా రావుగారు ముఖ వ్రాసిరి:—

రావు సారాధ్యరావుగారు, గోరన	1-0-0
జి. యస్. విశ్వనాథశిష్యగారు, బెంగళూరు	5-0-0
రాజా దత్తయ్య వి. వి. గోపాలరాజుగారు, గోపాలపురం	5-0-0
మార్కాసుల సత్యనారాయణగారు, పెద్దాపురం	28-11-0
మారేపాండ వరసింగరావుగారు, సికిందరాబాదు	10-0-0
బాబీ కృష్ణారావుగారు	8-6-0
హైస్కూలు విద్యార్థులు, పితాపురం	148-6-0
గోక్షే యవజనసంఘము, నెల్లూరు	20-0-0
ఎ. శివరామయ్యగారు, నడిగూడెం	4-0-0
హెచ్. శేషగిరిరావుగారు, పెరుగొండ	45-18-0
జి. గంగన్నగారు, భీమవరం	25-0-0
చంద్రశేఖర పుస్తకభాండాగారము కార్యదర్శి, పళాస	2-4-0
పునులూరు కోదండరామమోహన రావుగారు, నిడదవోడు	9-9-0
ఆర్థికార సహకారములరావుగారు, ఈమని	4-0-0
భో. సదాశివ సుబ్రహ్మణ్యంగారు, కల్లికోట	15-0-0
అకుండి వ్యాపకర్తగారు, కాకరపర్తి	5-0-0
బాద్రికపల్లి, చిలకలూరిపేట	3-0-0
సి. హెచ్. వేంకటరావుగారు, సికిందరాబాదు	24-0-0
శ్రీకృష్ణ శివయ్యలయ్యగారు కార్యదర్శి, బాదవ	4-0-0
అంగుని పద్మాభిరామయ్యగారు, లొట్ల	1-0-0
శ్రీ శాశ్వతరావు గృంథమాల, నరసన్నపేట	18-8-0
సనాతన ధర్మసభ కార్యదర్శి, పెరుగుపాక	5-0-0
మంత్రిగ్రంథ మార్కెండియ్యులుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ యేజెంటు, ఏలూరు	6-18-0
విజేతచంద్రికానిలయం, హిందూపురం	2-0-0
శ్రీ వాణిలాల సుబ్రహ్మణ్యభాండాగారం, కొల్లికొండ	1-4-0
వాత్రి శింకరావుగారు, ధర్మవరము	40-0-0
శ్రీమదవచ్చిన సంఘాధికరీ, యర్రగుంట్ల	0-8-0
మాస్టికేవాంఛనూ, కోరుకొల్లె	4-8-0
శ్రీ వీరేశలింగకవి సమాజం, మమదవల్లి	8-8-0
కే. వేంకటరామరాజుగారు, పెద్దపల్లె	4-0-0
వానాపాళ, పెద్దపల్లె గ్రామముల వహ్లాన్	8-6-8
ఆర్. సభాపతిగారు, గుత్తి	1-0-0
శ్రీ చక్రపాణి పుస్తకభాండాగారం, నరపల్లె	4-4-0
య. ఏశ్వరులుగారు, తిలకు	38-8-0
మారేపల్లి నామచంద్రాశ్రమి గారు, కామయ్యపాడు	10-8-8
జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యగారు, విద్యార్థి, నెల్లూరు	8-0-0
సి. హెచ్. వి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు, హుళిపూడి	5-0-0
శ్రీ జనానందాచార్యగారు, జేవీడి	5-0-0
శ్రీ రామ ధర్మపుస్తక భాండాగారం, మోపిదేవి	1-0-0
బుడమగుంట సుందరయ్యగారు, బుడమగుంట	0-4-0
కామయ్యగారు	0-4-0

శ్రీ సర్వస్వతీ వివోదిని సభవారు
బందరు ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాశాలా సహాయాధ్యక్షము
చి.రా.శ్రీ, డి. కృష్ణమహాస్వామియారచే వివరింపబడు

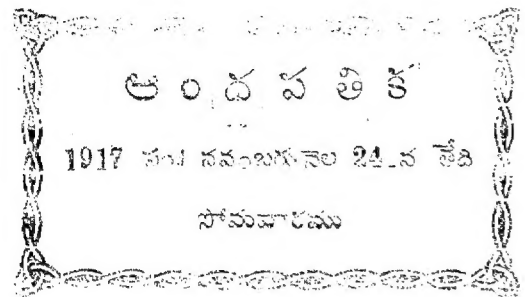
వహ్నిద చరిత్ర మును

1917-వ సంవత్సరం నవంబరు నెల 27-వ తేది
మంగళవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

విక్టోరియా కట్టిక్కు-హాలులో

తెనుగున ప్రదర్శితురు.

జాతీయ విద్యాభివృద్ధికి సంబంధించి ప్రార్థనలు.

ఆవసరరాజకీయసభ: కాళహస్తి

కాంగ్రెసు సంస్కరణముల కామోదము
దెలుపుటకు నిన్నటిదినము ఆంధ్రదేశమునంద నేక
సభలు సమావేశమయినవి. గంజాముజిల్లా సభ
రావుబహదూర్ గోపాలరావు పాత్రికాశ్రమముగారి యా
జమాన్యముక్రింద జయప్రదముగ జరిగెను. సభ
యందలి ప్రతినిధులలో బ్రాహ్మణేతరులే యధిక
సంఖ్యాకులుగ నుండిరి తెలియుచున్నది. కాం
గ్రెసు సంస్కరణములకు సంబంధించిన సభ
యామోదము దెలుపుచు, కట్టిసుగారి పద్ధతిని
నిరసించెను. ఇటులనే గుంటూరుమండలసభయం
దను, గుడివాడ తాలూకా సభయందను స్వపరి
పాలనోత్సాహము వ్యక్తపరుచుచున్నది. కాళహస్తి
డివిజను అవసర మహాసభ నిన్నటిదినము కాళ
హస్తిలో సమావేశమయ్యెను. ఆ సభకగ్రాస
నాధిపత్యము వహించి నంగీకరించిన కుమార
రాజగారు కారణాంతరములచే సభ కేతెంచుటకు
వీలుగలుగక బోవుటచే, శ్రీరాజా దామరకుమార
చినవేంకటప్ప నాయుని బహదూరు నారగ్రాస
నాధిపత్యము వహించిరి. జమిందారులును, భూ
స్వాములును, స్వపరిపాలనముపై తమ దృష్టిని
మరలించుటయే గాక, స్వపరిపాలనాభి మాన
మును వ్యక్తపరచుచుండుట ఉత్సాహజనకముగ
నున్నది. చెన్నరాజధానిలో జమిందారులు ప్ర
జల యభీష్టమునకు న్యతిరేకముగ కృషిసలుపు
దురని కొంత భీతి జనించెను గాని, యితీవల భూ
స్వాముల సంఘమువారు దేశాభివృద్ధి కనుకూ
లించు రాజకీయ సంస్కరణముల నంగీకరించు
టచే, అట్టి భయమున కాధారములేదని స్పష్ట
పడెను. రామనాథపురం, బొబ్బిలి, విజయనగరపు
సంస్థానాధీశు లెల్లరును, స్వపరిపాలనాభిలాషను
గనుబటచుచుండ, ప్రతికూలదృశ్యమును నిలువ
నీడలేకుండు దుస్థితిలోనికి వచ్చినదని కరతలామ
లకఁబడుచున్నది. చెన్నరాజధానియందే గాక, పాం
చాల వంగదేశముల అందలి భూస్వాములు సంస్క
రణోత్సాహము గనుబటచిరి. వంగదేశపు జమిం
దారులు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు మించిన
కోర్కెల గోరెరి. అవసరకాళహస్తి రాజకీయసభ
లో కాంగ్రెసు సంస్కరణము లామోదము బడ
సెను. మహమ్మదీయ నిర్బంధితుల విడుదలను
గోరుటకును, మూటాగూగారికి స్వాగత మొసగు
టకును తీర్మానములు గావించబడినవి. కాంగ్రెసు
సంస్కరణము లెటులయినను సభాంగీకారమును

బడయకుండు నటులుగ, ప్రతికూలురు గావించిన
పన్నుగడలన్నియు నిష్ఫలములయినవి. ఈ
కాలమున స్వాతంత్ర్య వాంఛకు నిరోధముల
గలిగింప బూతుట హాస్యాస్పదము. ప్రపంచముం
దన్నిదిశలను స్వాతంత్ర్య నివాదము మారు మ్రో
గుచుండగా, హిందూదేశమున ఆధ్వని వివబడ
కుండుటకు సాధ్యమగునా?

రాజాగారి యుపన్యాసమున స్వపరిపాలనా
సమస్య చక్కగ విమర్శింపబడినది. బాధ్యత గల
ప్రభుత్వ స్థాపనమే గమ్యస్థానమని ప్రజలును
ప్రభుత్వమువారును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించి
యున్నారు. ఇట్టి ఫలితమునకై కృషిసలుపుటకిది
సహాయముగాదిని ప్రతికూలురు నుడువుచున్నారు.
వీకి రాజాగారు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.
ప్రస్తుత సంగ్రామమునలన, పాలక పాలితులకు
భేదభావములు చొలగుచున్నవి. ఉభయములు
భారతీయ సమస్యలను నూతన దృక్పథమున నవ
లోకించుచున్నారు. సంగ్రామమున హైందవులు
జూపిన రాజభక్తి వారి నిష్కల్మష హృదయమును
బహిర్గతము గావించెను. ప్రపంచములయు పున
ర్నిర్మాణ శక్తులుతో మారు మ్రోగుచుండగ,
భారతదేశము మాత్రమే రాజకీయాభిలాషల వెల్ల
డింకక, యుద్ధానంతరమువరకు వేచియుండవ
లెనా యని రాజాగారు ప్రశ్నించుచున్నారు.
శాంతి సమయమున ప్రస్తుతపు యనుకూలాభిప్రాయ
ములు మారిన మారవచ్చును. ఈ తరుణమున
ఇంగ్లాండుదేశమున మాత్రము శాంతి గలదా?
“ఏబదివత్సరములనుండియు జెలరేగుచున్న విప్లావము
సమస్య నింకను వారు పరిష్కరింపలేదు. కొన్ని
మాసములకు పూర్వమే వారు తమ స్త్రీలకు
నియోజక స్వాతంత్ర్యము నొసంగి నియోజక వర్గ
మున 60 లక్షల మందిని జేర్చిరి. వారి విద్యా
విధానమును మార్పులకు ప్రజల ప్రయత్నములు
జరుగుచున్నవి. మర యితర ప్రతిష్ఠాపనముల
కూడ మార్పు నొందింప ప్రయత్నించుచున్నారు.
.....ఈ సమయమున మాంటాగూగారు దారి
లోని అపాయములను గణింపక యిచ్చుటకు
రా సాహసించుటచే, శ్రీ చక్రవర్తి ప్రభుత్వము
నాను మార్పులు అత్యవసరమని గ్రహించినటుల
వ్యక్తమగుచున్నది. ఈ విషయములో సంబంధము
గల మనము కష్టనష్టముల కోర్చి యూరకుండ
వలయునని మనలను రాజభక్తి శూన్యులని పిలుచు
వారి అభిప్రాయమా?” అని రాజాగారు హెచ్చు
రించుచున్నారు.

స్వపరిపాలన మొసగబడినచో, బ్రాహ్మణులు
గ్రాహ్మణేతరులపై నిరంకుశము జూపెదరని, ప్రతి
కూలురుయనన్య ప్రకటనముల ప్రకటించుచున్నా
రు. ఈ విషయే, ప్రథమమున కొందఱు మోసబో
యిరిగాని, యీ వాక్యములందలి యసత్య మిపుడు
వెల్లడియగుచున్నది. రాజాగారు నుడివినటుల “గత
ముప్పది నాలుగు సంవత్సరములందు గావించబడిన
తీర్మానముల జూచిన వారి యభిప్రాయములు స్వ
లాభాయత్తములు గాని ప్రాస్వద్భ్యుత్సములు గాని
కావని విశదమగుచున్నది. పన్నుల తగ్గింపవలసినద
నియు, రయితువా కీ భూముల నొకేమారు శాశ్వ
తముగ నిర్ధారణ చేయవలసినదనియు, పన్నుల
వేయవిధానము మార్చ వలయుననియు, కార్య
నిర్వాహక న్యాయశాఖల పేరుపరచ వలయున
నియు కోరుటయే ప్రజల నిదర్శనము.”

స్వపరిపాలనా శకలముల నొసగు పద్ధతిని
రాజాగారు పూర్తిగ ఖండించిరి. ఏ సూత్రముల
ననుసరించి బీజించినను, యీ విధానము అస
భ్యము, అపాయకరమని, స్పష్టపడు చున్నది.

కట్టిసుగారి పద్ధతియందును, బెజనాడ బిక్కపూలు
పద్ధతులందును, ప్రజలకు గల స్వపరిపాలనా
సామర్థ్యమును పరీక్షించుటయే, ముఖ్యాశయము.
ఇట్టిపరీక్ష అధినివేశ రాజ్యములకు గాని, ఫిలిప్పైను
దీవులకు గాని, మరి యే ఇతర నాగరిక దేశమునకు
గాని స్వపరిపాలనా ప్రదానమునకు బూర్వము
నియమింప బడలేదు. అట్టితర రాజాగారు వాక్రు
చ్చిసటుల “ఈ యసత్యవశిష్ట మన కొక్కరికి మా
త్రమే యేల విధింపబడవలయును?” నూతన
విధానమున పరస్పర విరుద్ధలక్షణములు గలరెండు
ప్రభుత్వములుండుట సంభవించును. ఒకే ప్రజ
లకు సేవకులుగను, యజమానులుగను, యుండుట
తటస్థించును. ఇట్టి విధానముచే వెన్వెంటనే ప్రభు
త్వమున విషమస్థితి దొరకొనును. ప్రజలకిచ్చు
శాఖలు న్యయోపేతములై యున్నవి. కో
శాధికారము ప్రజల కుండకబోవుటచే, ప్రజా
ప్రభుత్వము అపజయము గాంచకలదు. రాజా
గారు సూచించినటుల “సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము
నందు మార్పు కలుగుకున్నచో నే సంస్కరణము
గూడ ప్రయోజనకరముగాదు. దేశీయవిషయము
లందు మాత్రమైనను ఇండియా దొరతనము ఇం
గ్లాండులోని పార్లమెంటునకు గాక ఇండియాలోని
ప్రజల కుత్తరవాది గావలెను. కాంగ్రెసు-లీగు
విధానమున కిదియే సారాంశము. వాయిదాల
పద్ధతిలో దీని సంబంధమే లేదు.”

ఈ సత్యమును గ్రహించి, భారతీయులు త
మకు నిజమగు లాభముల సమకూర్చు కాంగ్రెసు
విధాన సంపాదనమునకు తమ శక్తిసంతను విని
యోగించుట భావ్యము.

గంజాము ప్రత్యేక మండలసభ.

గంజాము మండల ప్రత్యేకసభలో, అధ్యక్షు
లగు పాకాల గోపాలరావుపాత్రికాశ్రమముగారి ప్రారంభో
పన్యాసమున కాంగ్రెసు విధానము సుబోధకము
గావించబడినది. కాంగ్రెసు విధాన మే సూత్ర
ములపై నాధారపడినదియు దెలుపబడినది. రాజ
కీయ సౌప్యము జాతీయాభ్యుదయమునకు మూలా
ధార మనునది ప్రథమ సూత్రము. ప్రజలకొరకై
ప్రజా పరిపాలనము ప్రజలచేతనే నడుపబడవల
యునని, పాశ్చాత్య దేశములందు గ్రహింప
బడినది. హిందువులు వేలకొలది వత్సరములు
హిందూదేశమును పరిపాలనము జేసిరి. మహమ్మ
దీయులు నూటయేబదివత్సరములక్రిందటి వరకును
పరిపాలించుచునే ఉండిరి. ఈ తరుణమున గూడ
హిందూదేశమందు మూడవవంతు భాగమును
హైందవ సంస్థానాధిపతులే పరిపాలించుచున్నా
రు. ఆంగ్లదేశము, స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలకు
బుట్టినిల్లు. 1833-వ సంవత్సరపు చార్టరుచట్టము
భారతీయులకు యున్నతోద్యోగ్వాత బ్రసాదిం
చెను. విక్టోరియా రాణిగారు భారతీయులకును,
యూరపీయులకు సమాన స్వత్వములను వాద్దా
నము జేసెను. ఆ వాద్దానమును జెల్లించవలయు
ననియే, కాంగ్రెసు విధానము గోరుచున్నది. ఈ
కోర్కెలో సక్రమపరిణామమే గన్పట్టుచున్నది.
1886 వ సంవత్సరపు కాంగ్రెసు విధానమున,
శాసన నిర్మాణ సభకు, కార్యనిర్వాహక సభ
లోబడి యుండవలెనని నిర్దేశింప బడినది. దాదా
భాయినారోజీగారు స్వరాజ్యమేతరకమంత్రమని
ఉపదేశించిరి. వీరి భావములనే మాంటాగూగారు
పార్లమెంటులో వ్యక్తీకరించిరి. ఇటుల ముప్పది
వత్సరముల నుండియు, బాధ్యతగల ఆంగ్లరాజ
కీయ వేత్తలును, హైందవనాయకులును హిందూ
దేశమునకు ప్రసాదించ వలయునని యుద్ఘోషింపు

మ. న్యూస్ పేపర్ 25-వ నెలపాటి ఉదయము ఏడుగ్రావు
పాఠశాల కుర్చీతో పాఠశాలకు వెళ్ళుతూ ఉన్న సమయము
నందు నుపాధ్యోగి గారు బడి పూర్వము భాగి నేలపాటి
య్యంగేటి, వివరము వివరము తెలియజేయు.

ప్రత్యేక గంజాము మండలసభ.

బరచునము 24-11-1917.

అధ్యక్షులగు రావుబహదరు పాకాల గోపాలరావు పాత్రుడు బి. ఏ. గారి ప్రారంభోపన్యాసము.

సభ్యులారా! మీరు నాకిట్టి గౌరవమును చూపినందులకు వందనము లొనరించుచున్నాము. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము పట్ల మన యామోదమును స్థిరపరుచుటకే యిప్పుడీ ప్రత్యేక సభ జరుపబడుచున్నది. ప్రత్యేకముగ నిపుడు మన దేశమునకు వచ్చిన మాంటాగు గారికి మనము స్వాగత మొసంగవలసి యున్నది. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ప్రతినిధులను యొక వర్గముగా మోచుచు దానిని బాగుగా తెలిసికొనక సోవుటయేగాక ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధులను చూపుట చాల సంతోషకరము. కాన నేను ఆసంస్కరణ విధానమును గూర్చి మొదటి సందేయము కనపడ గోరెను.

ముఖ్యవిషయములు.

- 1 జిల్లా జేషమును నాత్మకు రాజకీయ స్థితియనునది కరీరము.
- 2 అత్యాధిక్యత ఆరోగ్య కరీరము వలెనే జాతీయభివృద్ధికి ప్రేరణను నిచ్చును స్థితి అవలంబించును.
- 3 ప్రజల కొరతప్రకారము ప్రజల మూలముగ పరిపాలించుటయే యధాత్మకు రాజకీయము.
- 4 హిందూలు ముస్లింలకు వర్గీకరములు హిందూదేశమును పరిపాలించి శ్రేయోత్తమగు నాగరికతనుబడసిరి. పిమ్మట హిందూదేశమునకువచ్చి స్థిరపడిన మహమ్మదీయులు 150 కన్నెక్కువలెంకెవలెను శ్రేయోత్తమముగ పరిపాలించిరి. ఇప్పుడుగూడ నీదేశమున 150 భాగమును భారతీయులే పరిపాలించుచున్నది. పరిపాలన భారతీయులకు పరిపాలనా సామర్థ్యము సహజముగ లభింపజూచుచున్నదని కాగలదు.
- 5 చాలవఱకు పాశ్చాత్యదేశీయుల దేశమున రాజకీయాధికారమును బడయగోరిన సమయమున ప్రపంచవందలి ఇతరదేశములలోనియునునునె హిందూదేశమున గూడ తిహావృత్తినిగొని. ఆంగ్లేయులు 1800 సంవత్సరమున నీదేశమునకు వచ్చియు కొంత కాలము 150 సంవత్సరములక్రితము పరిపాలనమును వశపరచుకొన గలిగిరి.
- 6 ఆంగ్లేయులను దాండ్ల పరిపాలనము చాల నుదార భావమునై నాధారపడి యున్నది. అచట ప్రజాప్రతినిధుల పార్లమెంటు సభా మూలకమున పరిపాలనము నాచుచున్నది. పార్లమెంటువారు 20 సంవత్సరముల కొకసారి కొలువై త్రీ స్పీచర్లుగా ప్రజల హిందూదేశమున తొమ్మిది యిండియా సంఘము నాది పరిపాలనమును గూర్చి విచారించుచుండువార.

ప్రత్యేక విషయములు.

1893, భారతీయకాసము

దేశీయులు విద్యావర్తనముల వలన సర్వత్రము వెల్లడించినట్లు జాతీయత విచక్షణతో పనితీరుండ వారికి ప్రభుత్వోద్యోగములలో నెంత వెద్దయుద్యోగమును సమయముననున్నును, 1858 (1) సిపాయిల తిరుగుబాటు జరిగిన వెనుక ఇండియాపరిపాలనము కంపెనీవారి అధికారము నుండి ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారిపరమైనది. ఇండియా ప్రజలు ప్రతిభుప్రజలతో సమముగ చూడబడుదురని అప్పుడు విప్రోయాచక్రవర్తిగారు ప్రమాణ కదనమును నడిపిరి. (2) 1858 వ సంవత్సరమున పార్లమెంటుసభలో ఇండియా ప్రభుత్వ కాసమునుగూర్చిన చట్టంబిరిగి పరిపాలనకు దేశీయుల ప్రాతినిధ్యమును ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను భావముగ వెల్లడించుటయు నత్యవసరములై యుండ అట్టి ప్రజాప్రాతినిధ్యము నెల యేర్పఱప లేదని యొక రిడిగిరి ప్రస్తుతము లోనలేదు. విద్య సభికులకు వ్యాపింప చేయవలెను. భారతీయులకు ముందు హెచ్చుక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లొసంగబడుటకు వారికి వెద్ద యుద్యోగము లిచ్చి నేర్పకలెనని ప్రత్యుత్తర మొనబడినది. దీనిని బట్టి భరతఖండమున బాధ్యులగు ప్రభుత్వమును నెలకొల్పటయే తొరతనము వారి భావమని స్పష్టమగుచున్నది. 1861 ఇండియాలో సంఘము కాసము నూ మోదింపబడినది. కొంతమందిని దొంగ నరులవారు సభ్యులుగా నియమించిరి. దానివలన ప్రయోజనమేమియును మాత్రము కలగలేదు.

1885 దేశీయసహజసభ ఏర్పరచబడినది. కాససభలో సభ్యులసంఖ్యను హెచ్చింపవలెనని తీర్మానింపబడినది.

1898 ఆ తీర్మానమునకు సభ్యుల బలపరచి ఒక విధానమును నూచిరి.

1886 వ. సంవత్సరపు విధానము.

- 1. కాససభలలోని సభ్యులలో 1/4 భాగము నియోజకులు 1/4 భాగము నియమితులు 1/4 భాగము ఉద్యోగులవలె యుండవలెను.
- (2) కాససభలు, భవనములు, ఆదాయవ్యయముల లెక్కలు, క్రొత్తపన్నులు హెచ్చుపన్నులును లేకున్నను అన్ని లెక్కలును ముఖ్యముగా కాససభలలో చర్చింపబడవలెను.
- (3) కాససభవారి తీర్మానము ప్రకారము కార్యనిర్వాహకులు పనిచేయుటకు బాధ్యులు కావలెను.
- (4) కాససభవారి తీర్మానమును రద్దుపరుచుటకు కార్యనిర్వాహకుల కధికారము గలదు. వారలు రద్దుపరచినచో అందలకుగల కాసములను నెలకొల్పవలెగా వూర్తిగా వింతకలెను. రాష్ట్రము కార్యనిర్వాహకులు రద్దుపరచిన ఇండియా దొంగతనమునకును ఇండియా కార్యనిర్వాహకుల రద్దుపరచిన ఇండియా దొంగతనమునకును వానిని తెలుపవలెను.
- (5) ఇట్లు రద్దుపరచబడిన కేసులను మరల నాలోచించి పార్లమెంటువారి కవసరమునుబట్టి తెలుపుటకు పార్లమెంటు స్థానాసంఘమునకు హెచ్చుచుంది సభ్యులు రాజసభినిధి - ఇండియామంతుల ద్వారా అర్జీని పంపవచ్చును.
- 1890 కాంగ్రెసువారు కొరగా 1861 వ సంవత్సరమున నీవై సవరణను చేర్చుచు దానినిసవరింపవలెననిబోధించుచు పార్లమెంటు సభలో నొక తీర్మానమునుపాదించిరి.
- 1892 దొరతనమునా రింకోకచట్టము నుపాదించి ఇండియాసంఘముల సవరణచట్టము నూచిరి. దానివలన ప్రత్యేకసంఘముల నూచినవై దొంగతనమువారు నియమించిన మంకొలదు సభ్యులుగూడ చేర్చుకొనబడిరి.
- 1906 కాస సభలలో ప్రజాసభినిధులను నియోజకులములమున బాధ్యులగు దొంగతనము నేర్పరచవలెనని కాంగ్రెసువారు ప్రతిపత్తిరమునను గూడ కొరయందిరి. "ఈదేశమున ఆర్థిక పరిపాలనను సరిలేనందున దారిద్ర్యము మొదైనది. దానిని తొలగించుటకును దేశీయుల అభివృద్ధిని తగ్గించుటకును ఇంగ్లాండు నందును అధినివేసనములందును కల రిడిగిరి సభ్యులపాలనము నేర్పరచుట యొక్కటయే కర్తవ్యము" అధ్యక్షుల వహించిన దాదాభాయి నాటోగారు నడిపిరి.
- 1909, ఒక విధముగ నియోజనమున కవకాశ మొసంగిన ఇండియా సంఘముల సవరణ చట్టము మింటో మెల్లే సంస్కరణముల ఫలితముగా నుపాదించ బడినది; గాని 1912 వ కాససభ ప్రకారము చేయబడిన సంస్కరణముల వలన ప్రయోజనము లేదు. కాససభల కేవలము ఆలోచన సభలే యైయున్నవి. నాటికి కార్యనిర్వాహక సభలవై నెట్టి అధికారమును లేదు. రాష్ట్రము సభలలో అధికార సభ్యుల అధికృతి వట్టి భ్రమ, ఏల ననిన నియోజకులగు పాశ్చాత్యులను నియమితులగు అసభికులలో హెచ్చుచుందియు తరువుగ యుద్యోగుల కనుకూలముగనే పరికరము.
- 1914, గోపాలకృష్ణగోష్ణేగారి అవసాన సమావేశముందు నాటోగారి విధానమును నూచిందిరి. అది ఇటీవల ప్రకటింపబడినది.
- 1915, భారతీయులు ప్రజాపరిపాలనమును కోరుచున్నారు. ఔరమాసధి అదియే యని బ్రిటిషు దొరతనమువారు ప్రకటింపవలెనని కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల వహించిన 1915 ఎస్. పి. సింహాగారు నడిపిరి.
- 1916 (అక్టోబరు) యుద్ధానంతర సామ్రాజ్యపునర్నిర్మాణమును గూర్చిన ఆలోచనలనుబట్టి సామ్రాజ్యకాస సభలోని 19 గురు నియోజకసభ్యులను యుద్ధానంతర సంస్కరణములను కోరుచు చక్రవర్తిగారికి విజ్ఞప్తి పంపిరి.
- 1916 (డిశంబరు) కాంగ్రెసు లీగు సంఘముల వారు కలసి యొకవిధానము నూచించిరి. (సశేషము)

వివాహమును రద్దుపరుచుటకు దావా:—ఇకొకన్న సమకాలికులైన ఆననతిరు 1907 వ సంవత్సరములో ఎలిలి నామాన్ రెలులార్ కిన్న ఆన నామెను కలకత్తాలో వివాహముడెను. కొంతకాలము వారివివాహము సుఖముగ నుండిరి. వారి కిరువురు బిడ్డలు కలిగిరి. రెండవబిడ్డ రి మాసములకు గలగు ననగ 1910వ సంవత్సరములో నతిరును ఆమెయు తగవులాడుకొనిరి. ఇకొకన్న లార్ కిన్న తగవులాడుటలో తనభార్యను గొట్టుట మొదలుగాగల దౌర్జన్యపు పనులుచేసి నందున అతనిభార్యను అతని వైసనూయత కలిగి వివాహమును రద్దుపరచ కోరుచు కలకత్తా హైకోర్టులో దావాచేసెను. దావా యంతకాలమును విచారణ జరిగి మొన్ననే తీర్మానింపబడినది. వివాహము రద్దుచేయబడినపుడు ఇద్దఱు బిడ్డలను తల్లితోనే నిగనించుటకును కొన్ని సంవత్సరములు గలిగిన వెనుక వారిద్దరిని తండ్రివిద్య నేర్పించుటకును యోర్కాటలను కోర్టువారే చేసిరి.

వృత్తాంతములు

దేవుని నగలను అపహరించుట:— కలకత్తాలో కాశీ నాథు ఘాటువీధిలోని యొక హిందూ దేవళమునుండి నుమారు 2 వేల రూ॥ లు విలువగల నగలను మన్మథ ముఖర్జీ అనువాడు అపహరించినట్లు కేసు చేయబడినది. మేజిస్ట్రేటుగారు వానివైని నేరము స్థిరపరచి వానిని హైకోర్టునకు పంపిరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలబంధము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురమున దీపావళి నాడు 7-2-0 లు వసూలయ్యెను. దానిలో మని ఆర్డరు వ్యయము 0-2-0 పోను 7-0-0 లును కళాశాలాధికారులకు ఈ నెల 24 వ తేదీని పంపబడినది అన్న దేవర నాగభూషణరావుగారు వ్రాసిరి.

క్రూరుడగు భక్త:—కొలంబోలో గత గురువారమున బావామారికార్ అను నతడు తన వసూరుడేదయో కేరసు గావించినందున ఆ దినమంతయును వానిని దూషించుచునే యుండెను. అట్లు తిట్టలవలన అతని భార్యచెప్పగా నతడు ఒక కొరివితో నామె ఎడమబుగ్గువై చాతచేసెను. మరునాడుదయమున యామె జరిగినసమాచారము నంతయు పోలీసువారికి తెలియగలెను. వారు మరీకారును పట్టుకొని కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయికి 1 మాసము కఠినక్షేమ విధించిరి.

బిడ్డమెడలోని బంగారు నాణును త్రెంపుకొనట:—బొంబాయిలో గత సోమవారమున రుక్మాబాయి అను నొక హిందూస్త్రీ తనబిడ్డ నింజివద్దవిడిచి దైవము నారాధించుటకు తా నొక గణపతిఅలయమునకు బోయెను. ఆలయము ఆమె యింటికి 4, 5 ఇండ్ల తరవాత నుండెను. ఆమెబిడ్డ పరుగెత్తి గుడికిపోయి తన మెడలోని నాణును ఎవడో హిందువును త్రెంపుకొనిపోయె నని తనకల్లితో చెప్పెను. ఆమె పోలీసువారి కా సంగతి తెలియపరచినది. వారు దొంగను పట్టుకొనుటకు యత్నించుచున్నారు.

అనకాపల్లి తాలూకాసంఘము:—ఈ సంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము ఈ నెల 23-వ తేదీ పాయంకాలము విప్రోయా జ్యూబిలీ కల్లుబండు వైశ్యకర్తలకు తమిళ గంగ రాజుగారి నూకయ్యశ్రీశ్రీగారి అధ్యక్షతకొండ జరిగిన సభలో మాంటాగుగారికి స్వాగత మొసంగుచు తింతినంపుటకు తీర్మానింపబడినది. ప్రత్యేక కళాఖిపట్టణ మండలసభకు ప్రతినిధులు నియోజింపబడిరి. "అనకాపల్లి తాలూకావీజులు మీకు స్వాగత మొసగుచున్నారు. కాంగ్రెసు లీగు విధానము ననుసరించి బాధ్యులగు ప్రభుత్వము నేర్పరచి దేశమున కొంత నెల కొల్చి ఆంగ్ల భారతదేశములకు దృఢానుబంధమును కలిగింప గోరుచున్నాము" అను తింతివార్త మాంటాగుగారికి పంపబడినది.

గుంటూరుహోమురాలు లీగు:—ఈనెల 26వ తేదీని వార్షికోత్సవము జరుపబడినది. చెన్నపురినుండి ప్రత్యేకముగ నాహ్వనింపబడిన పి. కే. తిలంగుగారిని అధ్యక్షుపదవికి నియోజించుచు మూనిసిపలు ఛెయిర్మను హనుమంతరావుగారు పరిపాలించుచు గంభీరోపన్యాసము నొనరించిరి. చాల గొప్పములనుండి సభ్యులు సభకువచ్చిరి. హిందూధియేటరుహాలు ప్రేక్షకులతో పూర్తిగా నిండిపోయినది. అధ్యక్షులు గంభీరోపన్యాసము నొసంగి కాంగ్రెసు-లీగు విధానము నెల్లరును బలపరచవలెనని సభ్యులను హెచ్చరించిరి. సభ్యులధికోత్సాహముతో నగకశ్రీధతో నుపన్యాసము నాల కించిరి. నేడు (26-11-17) దయమున తిలంగుగారు విద్యార్థుల ఎదుట నుపన్యసించెదరు. (తింతివార్త)

ఉండ్రాజవరము శ్రీధము గొప్ప పుణ్యక్షేత్రము:—తణుకు తాలూకాలోని యీపుణ్యక్షేత్రమున నుబ్బారాయడు వష్టికి గొప్ప పుణ్యము జరుగును. ఆ పుణ్యమునకు సకల జనులు వర్తకులు గొప్ప దుకాణదారులు అందరు తప్పక రావలయును. గత సంవత్సరము కలరాచే భీతిపొంది జనులు రాలేదు. ఇప్పుడు అట్టి భయములు ఏమాత్రము లేవు. నుమారు ఒకలక్ష ఏబదిరూపాయల వర్తకము జరుగును. వచ్చిన యాత్రికులకు గొప్ప సత్కము నిర్వహింపబడుచున్నది. ఆరోజు తణుకుపట్టణ వాళ్ళులకు ముళ్ళపూడి వేంకటరాయుడు జమిందారుగారిచే గొప్ప సంతకృణ చేయబడును. ఇంత గొప్పతీర్థము యీరాజధానిలో లేదు. 1-నెల 15 రోజులు శ్రీధము జరుగును 19-12-1917 వాళ్ళును ప్రారంభమగును.

అంశము, నవంబరు 22:— శ్రీ కృష్ణ ప్రభువు మేనియను 21
కుల బుద్ధులింప ప్రయత్నింపగా వారు శ్రీకులకు తుపాకులతో
ఆరి గుని 21-వ వేదీనిరు మేనియనుండి గుహా గర్భముల బెడలు

శ్రీకాళహస్తి పురావసర సభ

(మా స్వకీయవిలేఖకుని వద్దనుండి)

శాశహస్తి పురావసరముల కొలదినియు, క్రితము మైదానములకు మహమ్మదీయ మహాసభల రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు ప్రతిపక్షముగా సభను జేసిరి. గతించిన యాదివారమునాడు మహాసభల రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు అనుకూలము ఒక సభను జేయు సమకట్టిరి.

సభకు రహస్యము 1000 వచ్చియుండిరి. సభకు వచ్చిన వారియందు 100 కి 90 వంతు బ్రాహ్మణులేరులు. బ్రాహ్మణులే తరులందు మహమ్మదీయులు పంచములు సంఖ్యయు, గలరు. శ్రీరాజా డి. కె. వేంకటప్పయ్యవాయనింగారు సభకు దయ జేసి వారి సానుభూతిని ప్రకటించిరి. సభకు రిటైర్డ్ డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు ఎ.కె.ఎస్. ఆనందతీర్థరత్నగారు, సి. శివరావుగారు, ఇతరము సాహెబుగారు మొదలగు పౌరులు వచ్చియుండిరి. సభయందు కిల్లాలము గలిగించుటకు ప్రయత్నములు జరిగినను కాంతముగ ముగియుట సంతకముగ నున్నది.

ఆసభకు శాశహస్తి కుమారరాజాగారు ప్రధానసాధి పత్యమును వహించుట కంగీకరించిరి. కాని యని వాగ్యములైన కారణాంతరముల వలనను వారు సభాధిపత్యమును వహించుటకు వీలు గలగలేదు. ఇక్కారణమునను సభ సకాలమునందు గూడుట సంభవించలేదు. కాని శ్రీరాజా దామర కుమారి చిన్న వేంకటప్పవాయనింగారు బహదూరువారు సభాధిపత్య భారమును వహించి సభను నిర్వహ్యముగ జరిపినందుకు వారు శాశహస్తి ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆరంభమునండియును సభయందు ప్రతిపక్షములు కల్లోలమును బుట్టించుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్నారనుటకు నిదర్శనములు పొడసూపినవి. ప్రతిపక్షాల పక్షమువారు సభాధిపత్యము నాక్రమించుకొని ప్రతినిధులను దలపడిరి. సభారంభమునందు బాలికలు వైప్రార్థనను జేయుటకు బూసుకొనినపుడు ముని స్వామి నాయుడుగారు నిలువబడి ప్రతినిధులను దలపడమించిరి. ఇతరుల సాంక్ష్య వచనములవలనను వైప్రార్థన ముగిసినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు దేవాలయమునందు గూడిన సభ మైదానము మహమ్మదీయ సభల సంస్కరణ విధానముల నామోదమును దెలుపుటకు గూడిదనియును వ్యతిరేకాభిప్రాయము గలవారు ప్రత్యేకసభను జేసి క్రితకాలాభిప్రాయమును దెలుపుట ధర్మమనియును ప్రకటించిరి. ప్రకటించిన కరచక్రములం దీ విషయము తెలుపబడినది. కాని ప్రయోజనము గలగలేదు.

పా. రా. శాస్త్రిగారు రాశీర్వచన పద్యములను జరుపునపుడు మునిస్వామి నాయుడుగారు రిభ్యంతరములను గల్పించుటకు తలపడిరి. ఈతీర్తిగ సభాంతమునకును నాయుడుగారు రిభ్యంతరమును విసుక్ విరామములేకను గల్పించుచుండిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు మురారి చెంగయ్యగారు శ్రీరాజా దామర కుమారి చిన్న వేంకటప్పవాయనింగారు ప్రధానసాధి పత్యమును వహించుటకు ప్రార్థించిరి. సభాధ్యక్షుని పక్షమున నుబ్బారాయణు బి. ఏ. గారు ప్రారంభోపన్యాసమును సాంధ్రభాషయందు చదివిరి. మునిస్వామి నాయుడుగారు మాత్రము తక్షణపిత్తుతో నాటకములను గల్పించుచుండిరి.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు సభయందు జరుగనన్న కల్లోలము నాపుటకై వచ్చియుండిరి. కాని వారి యధికారముతో నరసరములేకనే సభ నిర్వహ్యముగ జరిగినది. మునిస్వామి నాయుడు గారైనను మాకు బ్రతి సుపరిపాలనము గావలయునుగాని స్వరాజ్య మనసరము లేదని వందలకొలది పర్యాయములు చెప్పియుండిరి. కాని మరి యేవిధమైన కల్లోలమునకును నవకాళమును గలిగింపజాలరైరి. వేంకటప్పయ్యగారి భస్మాసురపాశ్వాచము మాత్రమప్రస్తుతమని చెప్పవలసియున్నది. ఉద్ధయపక్షముల వారికి సంస్కరణ విధానము పట్ల భేదాభిప్రాయమున్నను కల్లోలమున కవకాళములేకను సభాదేశము తుదముట్టుట శుభకరముగ నున్నది.

అధ్యక్షుల సన్మాదము

మహాజనులారా, ఈ తాలూకా ప్రభువు సమావేశమునకు నన్నగ్రామ సాధిపతిగ నియమించి, నా కమిత గౌరవ మొనగినందులకు నేను మీకు హృదయపూర్వకముగ వందనము లర్పించుచున్నాను. మన దేశముయొక్కయు, అందు ముఖ్యముగ మన మండలము యొక్కయు అవసరముల గుర్తించిన రాజనీతియరం

ధరుల కిట్టి గౌరవము జేసినయెడల, నెంతయు సమంజసముగ నుండునని నా ఆభిప్రాయము. కాని, నన్నిందులకు నెన్నుకొనుటయందు మన మాతృదేశపు భూస్వామి లెల్లరును, తమ సాంప్రదాయానుసరణముగ జాతీయాంధోళనమున పాల్గొని, తన విభక్తి క్షిధర్మనిర్వహణము గావించవలసి యున్నదని భావకము చేయుటయే మీ యుద్దేశ్యమైనట్లున్నది. ప్రతి జాత్యభివృద్ధికిని జమించారులను, ధనికులను తోడ్పడి యున్నారు. మధ్యయుగమున జమించారులను, 17, 18 శతాబ్దములయందు భూస్వామి లను కృషి సలుపక పోయినయెడల, ఆంగ్లదేశపుష్టి యెట్లుండునో యూహింపజాలము. ఆధునిక కాలమున జపానుదేశము ప్రపంచమున కంతకును వింత గొల్పెను, ఐరోపీయను రాజనీతిజ్ఞుల భావము లలక్ష్యము చేయక, ఆరీయాంధోళపు ప్రపంచాధికార గౌరవము నార్జింపుడు. ఆదేశపరిపాలకులను, వీరవరులను ఆగు నెమూరై అనువారి దేశభక్తియు, స్వాధ్యాయమును ముఖ్యకారణములు. ఆట్టి జాతివారు మనదేశమున కభిసారస్వతముల వృద్ధి గావించుటయందును, సుప్రసిద్ధ దేవాలయములను భక్తిపూరిత మానసములతో నిర్మించుటయందును విఖ్యాతి గడించిరి. దేశజాల సందరికంపై మున్ముందు, ఆంగ్లభారతదేశ సమైక్యతను భారతదేశాభివృద్ధికిని దేశజనులలో వికమత్యము పెంపొందుటకును కారణ భూత మగునని గ్రహించి సంతతియు బ్రటిషువారికి చేయుకొనినది, ఆమిత సహాయము చేయుచున్నారు. కాని, కట్టిడకు కాంతి ప్రబలమై, జాతీయాత్మోపలభి చేకూరినవివృద్ధి, తమకు గల విజ్ఞానముల నను, సావకాళ ముండుటవలనను, ప్రజలకు వీరు సహజనాయకులై, రాజకీయాశయలభి సుసాధ్యమగునటుల భూస్వామిలు కృషి సలుపుట ధర్మయుక్తముగ నున్నది. ప్రస్తుత కాలమున ప్రభాస్వామ్యము, స్వాంతర్వ్యము, సమత్వము, మున్నగు నుచార భావములు ప్రబలమగు చున్నవి. ఇట్టి భావవాగ్ధికి బ్రటిషు పాలనమే ముఖ్యకారణము. మరియ, ఆమెికా, ఆస్ట్రేలియా, ఆఫ్రికా మున్నగు దేశములలో ఈ ఆశయములు చేకూరుటకు తగిన రాజకీయ ప్రతిష్టాపనముల వీరు స్థాపించియుండిరి.

స్వాంతర్వ్య భావములు ఆంగ్ల సారస్వతమున నుండి, ఆంగ్లేయుల కెల్లపుడు ప్రోత్సాహ మొసంగు చుండును. ఈ భావములే యీ దేశజాల మానసములలో ఆంగ్లేయులు సామాజ్యమున నితరభాగములలో స్థాపించిన ప్రతిష్టాపనముల యెడల వాంఛలను పురకొల్పుచున్నవి. వీనిని క్రొవక్రమ ప్రభుత్వమువారామోదించియున్నారు. “వాద్యతగలప్రభుత్వ” స్థాపనమే బ్రటిషుపరిపాలనావిధానాశయమని అంగీకరింపబడినది. ఆట్టిసందిగ్ధ సమయమున నా సంఘమువారందరును తమ అధికారమును ధనమును జాతీయలాభమునకై వినియోగించుట కిది. ఈరాజధానిలోను, కంకదేశమునందును గల నానోదరులు జాతీయ మహాసభా, మస్లిముసమితి సంస్కరణవిధానముల యందలి ముఖ్య నియమములతో భేదించుచున్నట్లు ఆలోచనాయోగ్యములగు సంస్కరణవిధానముల ప్రకటించినందులకు నా కానంద మొనగూర్చుచున్నది.

మహాజనులారా!

ఇచ్చట సమావేశమైన మీ ఆంధ్రవివక్షమునను, మనరాజధానికి మాంటాగ్యుగారిని హృదయపూర్వకముగ నే నాహ్వానించుచున్నాను. మీ రాక మన కెంత సంతోషదాయకముగనున్నదో మీకు దెలుప నవసరములేదు. మీరు భారతదేశ స్థితిగతులకు క్రొత్తవారు కాదు. మీరు భారత ప్రజాశయములయెడల సానుభూతిని వికాల దృష్టిని కృత్వపరచి, వారి సంపూర్ణ విశ్వాసమునకు పాత్రులై, మీ రాక వలన ఫలితములు యుద్ధాంతర సంస్కరణములలో కాననమ్మనపుడు, వారియెవల మనకు గల విశ్వాసమున కుచితకీర్తిని వర్తించి చని మనము తెలిసికొనగల మని నేను మీకు వేరే చెప్ప నవసరము లేదు.

మీ రాకయం దింకొకవిషయము మనము గుర్తించవలసి యున్నది. రాజకీయ పురస్కారమును గూర్చి కొన్ని మానములకు బూర్వము మనము పట్టుదలతో యోచింప మొదల జేసిపుడు, మన స్నేహితులు, సామాజ్య మిట్టి విషయ స్థితి యందున్న సమయమున మీరు ఘనసమన్యా పరిష్కార సిద్ధమునకు గడంగ రాదనియు, అందలికేవలము యుద్ధవిజయమునకు కేంద్రీకృతములు కావలెననియు మనతో రహస్యముగ వక్కాణించిరి. మనచర్యలు రాజభక్తిహాస్యము లని భావించి, మీరు రాజభక్తిగలవారే యుద్ధము పరిసమాప్తి నొందువరకు మిక్కిలుండవలెనని మనకు బోధచేయుచు వచ్చిరి. కాని, యీ వాగ్యములు స్వాధ్యయప

లచే సృష్టింపబడి, మోసగింపబడిన అమానుషులచే ప్రతిధ్వనింపబడు చున్నవి. ప్రస్తుత సంగ్రామమువలన ఆంధ్రములు రూపుమాసినవి. మనమందరమును విషయములను నూతన దృక్పథముతోఁ దిలకించుచున్నాము. మన పూర్వాభిప్రాయములు మారుటకును, స్వాధ్యయముల నోరును కట్టిచేయుటకును నిదియే కారణమయినది. సామాజ్యమున నిదివర కెప్పుడును లేనిరీతిని వికమత్యమును పెంపొందించుటయందును, న్యాయబుద్ధితో అన్యోన్యసంబంధముల గలిగియుండవలెననిది వాంఛల గలిగించుటయందును యుద్ధము మిగుల సహకారమయినది. ఈ దేశమున గల రాజభక్తివిజృంభణమును, ఈ దేశము త్యాగబుద్ధితోజేసిన ధన, సైనిక సహాయమును, జూచి మనల పాలించు దేశమువారు మిగుల సంతసించి యున్నారు. మన రాజకీయప్రతిష్టాపన పునర్నిర్మాణవిధానమును గూర్చి స్నేహభావములతో చర్చించుట కిది తగిన సమయముకాదా? “యుద్ధమంతము సుందరిం ద”ని మనస్నేహితులు నుడువుచున్నారు. కాని ఆపుడుకూడ నిట్టి సందర్భములగు పరిస్థితులుండునా? ప్రత్యేకార్థి కాశయములను, వాణిజ్యస్పర్ధలను, పాక్షిక రాజకీయములను ప్రబలి, మనలోని వికమత్యమును తగ్గింపవా? సానుభూతయంతమును, నిష్పక్షపాత సమన్వితమును ఆగు, భావములతో సామాజ్యములోని ప్రత్యేక కాశయముల గూర్చి యోచించుట సాధ్యమగునా? మరియు, ప్రపంచమంతయు పునర్నిర్మాణ శబ్దములతో మారు మ్రోగుచుండగ, భారతదేశము మాత్రమే యుద్ధానంతరము వరకును వేదియుండుటకు గారణమేమి? ఈశబ్దము ప్రాన్య, రుస్య, జర్మనీ, బ్రటిషు రాజ్యములలో నెల్ల వివచయ్యుచున్నది. ఇంగ్లాండుదేశముననే కాంతి కానరాకున్నది. ఏమిది వత్సరములనుండి వారల కీయోర్పు లేకుండగ జేయుచున్న విధాండు సమస్య నింకను పరిష్కరింపనేలేదు. కొన్ని మాసములకు పూర్వమే వారు తమత్రిలకు నియోజక స్వాంతర్వ్యము నొసంగి, నియోజకవర్గమున 60 లక్షల మందిని జేర్చి, వారి విద్యా విధానమును మార్పుటకు ప్రబల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మరి యితరప్రతిష్టాపనములు కూడ మార్పు నొందింప ప్రయత్నింపుచున్నారు. దేశమున మార్పు జరుగవలెనని యెల్లరును వాంఛించుచున్నట్లు మాత్రమే గాక, అందులకు తగినటుల ధీమతు లెల్లరును కృషి సలుపుచున్నారనియు, నిందులకు తగిన చర్య జరుగవలెనని ఆభిలాష కలదనియు, వారాపత్రికల జూచినయెడలను కృత్తము కాగలదు. పునర్నిర్మాణమునకై అన్ని సమస్యలను కర్చి గుగారును, వారి “కొండుపేటలు” స్నేహితులను పరిక్షింపుచు కృషి సలుపుచున్నారు. సర్ వేలెంపైను పిరోలుగారు కూడ యుద్ధసమయమున వీనిని చర్చింపవచ్చునని అంగీకరించి యున్నారు. ఈసమయమున మాంటాగ్యుగారు దారిలోని అపాయములను గణింపక యిచ్చటకు రా సాహసించుటచే, క్రొవక్రవర్తి ప్రభుత్వము వారు మార్పులు ఆత్మ వ సరములని గ్రహించినట్లుల వ్యక్తమగుచున్నది. ఈ విషయములో సంబంధము గల మనము కష్టనష్టముల కోర్చి యూరకుండవలయు నని మనలను రాజభక్తిహాస్య లని పిలుచువారి ఆభిప్రాయమా?

సామాజ్యశాసనసభలోని 19 గురు సభ్యుల విజ్ఞప్తి కాంగ్రెసు, సమితులవలన నామోదింపబడిన పునర్నిర్మాణ విధానము గడచిన వత్సరమునుండియు దేశజాలచే సంగీకృతమైనది. ఆంగ్లే మైందపులలో కొందరి విధానము, క్రియా సుసరణము కాదని నుడువుచున్నను, ఇంతవరకు దీనికి కందర్పమగు ఆక్షేపము లేవియు గానరావు. కాంగ్రెసు, సమితి విధానము నీ కిందివిధమున సంగ్రహముగ చెప్పవచ్చును:—

- (1) బ్రటిషుపాలనాధికారము తగ్గిపోదు. సైనిక, నాకాదళ, విదేశసంబంధ విషయములు రాజప్రతినిధి, కార్యదర్శిగార్ల చేతులలోనే సంపూర్ణముగ నుండును. ఇందులకు తగిన ఆర్థికాధికారము రాజప్రతినిధి కొసంగబడును.
- (2) సామాజ్య, రాష్ట్రీయశాసనసభలలో నెన్నిక సభ్యులమాట చెల్లుబడి కావలయును. ఈ సభలకు, కొన్ని నియమముల ననుసరించి సంపూర్ణ సాధికార ముండవలెను.
- (3) సంపూర్ణమగు ఆర్థికాధికారము శాసనసభల చేతిలో నుండవలెను.
- (4) కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిని తొలగించుట కధికారము లేకపోయినను అది శాసనసభాధికారమునందుండవలయును.

(5) ఇతర ప్రజలను ప్రజాశాసనము లేకుండా పరిపాలించుటకు ప్రజాశాసనము గలదియందువలనను. రాజకీయార్థమును, ఆంధ్రరాజ్యమున కుపసంహరించుటకు ప్రజాశాసనమును మిక్కిలి ప్రధానమైనదనియు, ఆశాసనమును దేశమునందు ప్రజాశాసనముగా నుండవలయును. ఈ సంస్కరణ ప్రజాశాసన ప్రకటించబడినపుడు కొన్ని భావాల వారు, అందు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులు అధికారము నంతటిని గ్రహించెదరనియు, తక్కినజాతులన్నియు వెనుకబడుటయే గాక యభివృద్ధి జెందినవారు వీరి నణచివేయుదురనియు కొంతమంది భయపడుచున్నారు. అట్టి భయ మవసరము లేదు. దేశీయమహాసభయందును, మరొకటివోట్లను విద్యార్థులగు బ్రాహ్మణులు పేదనపాటును మొదటినుండి గమనించి చూచిన నీయభిప్రాయము దృఢపడగలదు. గతముపురినాలుగు సంవత్సరములందు గావించబడిన తీర్మానములజూచినవారి యభిప్రాయములు స్వల్పభావములు గాని హిందూత్వములు గాని కావని విశేషపరచుచున్నవి. పన్నులు తగ్గించవలసిన దనియు, రయితువారిభూముల నొకేమాట కాళ్ళముగ నిర్ధారణ జేయవలసిన దనియు, పన్నుల నేయు విధానమును మార్చవలయుననియు, కార్యనిర్వాహక న్యాయశాఖ నంగీకరించుటయే ప్రబలనిదృఢము. ఇట్టియనుమానుల మొందువారి భయములన్నియు కాలక్రమమునను, అనుభవమునను తొలగిపోయి అవి నిరాధారము లని స్థిరపడగలను. ఇంకను కొలదికాలమున వారు తమంతనే ఈ నియమముల తొలగించురని నేను సాహసించి చెప్పగలను. మీ కందరికిని భాగుగ జెలిసియున్న ప్రజాశాసనములని గాని లేక దానికి వ్యతిరేకముగ గావించబడిన ప్రయత్నములందఱును లనిగాని నేనినట్టి బేర్యాన నవసరములేదు. రాజకీయములందు మంచి ప్రవృత్తి గలవారందరును ఆ పనిని గావించియుండిరి. వారి వాదనముల నన్నిటిని నిట మరల జెప్పుటనవసరము. కావున నీక మీద మన కావశ్యకము లగు కొన్ని ముఖ్యసంగతుల నిందుక వివరించెదను.

వాయిదాలపై నొసగు స్వపరిపాలనము.

నేను తక్కిన యాశయముల బేర్యానములకు దొక ముఖ్యార్థము నిందుక నూచించెద. వాయిదాలపై స్వపరిపాలన గలవారందరే నే బియ్యంబును అంశము. సంస్కరణములు. రాజేంద్ర గ్రహించి వాటిని స్వయం మొట్టమొదట నదియు పరిష్కరించుటలో మనకు సహాయమొసరింప నాకు రత నొందుచున్నవారు మరియొక ప్రజాశాసన ప్రకటించిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు ఆంగ్లేయపద్ధతిని మంత్రివర్గమును ప్రవేశపెట్టుట వారి ప్రధానోద్దేశము. ఇవైన నేనియో కొలది కాఖిలకే అనువర్తించును. ఈ మంత్రివర్గమునకు గవర్నరుగారు చక్రవర్తిగారి స్థితియందుండి యెల్లప్పుడును బాధ్యతగల మంత్రిుల సలహాలను వినుచుండును. కానవసరమగు దెబ్బకు మండినపుడు తనకి కనుకూలముగ నుండునో దానిని బట్టి మంత్రిులు ని యమింప బడుదురు. ఎట్లగుచుంది సభ్యు లెప్పుడు తనకు ప్రతికారముగ దిగిన నప్పు దామంత్రి తనపదవి రాజీనామా నీయకలయును. ఈవిధానము గత కొలది దినములందు చాలమంది దృష్టి నాకర్షించెను. మరియు నెక్కడు సామర్థ్యము గలవారలు దాని సాధనముతో గ్రహించిరి. ఈ ప్రజాశాసన లాభకరముగ నున్నట్లు గన్పించుచున్నది. అటుల గన్పించుటయే ఆపాయకము. మనము స్వపరిపాలన కంతవరకు దగియున్నదియు దెలిసికొనుటకును, మనకు స్వపరిపాలనమున ననుభవము గలిగించుటకు నిది యుద్దేశించబడినది. అవును. అయినచునలకొక్కరి నే యిట్లే పరీక్షింపవలయును? ఈ యనుభవశీలు మనకొక్కరికి మాత్రమే యేల విధింపబడవలయును? సామ్రాజ్యమునందలి తక్కిన దేశము లన్నియు నీ రెంటిలో నేమియు, లేకవరకే స్వపరిపాలన మొన గబది మన కిచ్చుటలో నే ఈ నియమమును మరతులు అన్ని యు నేల పాటించవలయును? ఈ పరిశోధనమైన న్యాయమైనదిగ నుండునా? ఉండుదని నాకనుమానము గలుగుచున్నది. బాధ్యతగలప్రభుత్వముగల అధినివేశనమునందు గవర్నరుగా నుండి ప్రశంసను బడిన కమాండ్రు సాతము ఇండియాలో నట్టి ప్రశంసను బడయజాలకుండుట ఆంధ్రము గాదు. మనకు వాయిదాల ప్రకారము స్వపరిపాలన మొనగబడునని యెదురింపవలగు పరిస్థితి విరుద్ధ లక్షణములు గలవారే గవర్నరుగానుండ నర్హులగురు. మందలొద్దొక్కరులందరును మంత్రి వర్గమునకు కొన్ని కాఖిలను గూర్చియు కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు కొన్ని కాఖిలనుగూర్చియు బాధ్యత కవలసి

వచ్చును. ఇది చాల విషయశీలి. ఇది ఎల్లరకును వాంఛనీయము గాదు. ఒకడే ప్రజలకు నేతవడును నాయకుడుమహాద కాబాలడు. అట్టి వా రెవరైన నుండు రనుకొనినను దీనిఫలితము అప ప్రభంశముగ గాక మరియొకరికి నెట్లుండగలదు. మనకు రు ప వ శ ప బ డు కాఖిలు అధిక వ్యయాలవలయు లుగ నుండునని నిస్సందియముగ నుచువదగును. ప్రజల అభిప్రాయము కొనసాగవలె ననినచో ఇదివరకున్న వ్యయములలో కొన్నిటిని తగ్గించవలసి కేవలము క్రొత్తపన్నులవలననే అట్టి పన్నులనే దొరతనమువారును గూడ నిర్వహింపజాలరు. కాని ఇపు డేప్పుడువలెను తాత్కాలిక మంత్రివర్గము చేయవలసి వచ్చును. పన్నులను విధించుటలోగూడ వారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముండదు. నిర్బంధ విద్యావిధాన వ్యయములకు గాను లేవు నుంకములను హెచ్చించుటకు వారికి నీలుండదు. గ్రామపారిశుధ్యమును గూర్చి పనిచేయుటకు వారు హెచ్చు ఆదాయపు పన్నును విధింప నీలుండదు. ఇందంతయు నటుండ చివరకు ఈ ప్రయత్నమున మంత్రివర్గము వారు సరిగ పనిచేసిరో లేదో నిర్ధారణ చేయవలెను. వారికందుల కాధారమేమి ఆరంభమున పారబాలులు జరుగవచ్చును. దానినిబట్టియే మనఅవసర త నిరూపింపబడునా? దక్షిణాఫ్రికా కెనడా అష్టేరియా దేశములకు స్వపరిపాలనము మొనగుటకు ముందిట్టి పరిశ్రమ చేసిరా? జపానువారిట్టి పరిశ్రమ చేసెదరా? అట్లుచేసినచో జపాను పార్లమెంటు ప్రారంభించబడిన మొదటి సంవత్సరములలోని చక్రవర్తిగారి న్యాయాధిపత్యము ఎట్లు తీర్మానించిరి. 30 ఏండ్లలో ఫి లి పై ను దీ పు ల కు స్వ రాజ్య మిచ్చెద మని ఆ మె రి కా వా ర ని రి గాని వారిట్టి పరిశ్రమ చేయియు చేసెద మనలేదు. అట్టిచో నొక హిందూదేశమున మాత్ర మీ పరిశ్రమ ఏల జరుగవలెను.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునందు మార్పు కలుగవచ్చునో నేనుసంస్కరణమును గూడ ప్రయోజనకరము గాదు. అన్ని విషయము గానున్న దేశీయ విషయములందు మాత్రమైనను ఇండియా దొరతనము ఇంగ్లాండులోని పార్లమెంటునకు గాక ఇండియాలోని ప్రజల కుత్సరవాది కావలెను. కాంగ్రెసు-లీగు విధానమున కిదియే సారాంశము. వాయిదాల పద్ధతిలో దీని సంబంధమే లేదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముపై సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు యాజమాన్యము సంపూర్ణముగ నుండును. దానిపై నెవరికి నధికారముండదు. కాన నీ విధానము అసాధ్యము, సంకుచితము. అనుగ్రము. ప్రస్తుత కాలమునకు కేవలము నిరుపయోగము. గాననట్టి విధానమును సంఘటింపినవారికి మీరు కండనము లర్పించుచు దానిని మూలకుత్రిసి, కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ను సంపూర్ణముగా బలపరచవలెనని నేను మిమ్ములకు కోరుచున్నాను.

ఆనంతర మీక్రింది తీర్మానము లుపసాదితములై యామోదింప బడినవి.

1-వ తీర్మానము.

శ్రీ బాధ్యతగలవారికిని, వారి మిత్రమండలికిని ఈ మహా సంక్రమమునందు విజయము గలుగుగాక యనియును యుద్ధము క్షిప్రములో ముగియుగాక యనియును ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

2-వ తీర్మానము.

హిందూదేశ భువనమునకు అవసరమైన రాజ్యాంగ సంస్కరణములను యోచించుటకై విదత్తులను గమనించక మహా సమన్వయమును దాటివచ్చిన హిందూదేశ మంత్రి ఇ. యస్. మాంజేశ్వర గారి కీ సభవారు హృదయపూర్వకమైన స్వాగతము మొసంగుచున్నారు. ఉ॥ ఆగ్రాసాధిపతిగారు సర్వజనాంగీకృతము.

3-వ తీర్మానము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణల విషయమై లక్ష్యణపురం బునగూడిన హైందవజాతీయ మహాసభయందును మహమ్మదీయ మహాసభయందును ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడిన రాజ్యాంగసంస్కరణ విధానమును ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముతో గూడ ఈ సభవారు నంగీకరించుచున్నారు.

- (1) ఉ॥ యం. మహమ్మద్ ఇబ్రాహీం. (కంట్రాక్టరు)
- (2) ఆ॥ టి. రామమూర్తి నాయుడు గారు సంఖ్యాధికులచే నామోదితము.

4-వ తీర్మానము.

నిర్బంధావాసమునం దుంచబడిన మహమ్మదీయ సోదరులు మహమ్మదాలి షాకతాలి గార్లకు, ఇతరులకు వెంటనే విడుదలజేయుటకు ఈ సభవారు శ్రీరాజప్రతినిధిని, శ్రీ బాధ్యతగలవారి ప్రాధింపించుచున్నారు. ఉ॥ ఆగ్రాసాధిపతిగారు సంఖ్యాధికులచే నామోదితము.

సభలో చదువబడిన పద్యములలో కొన్నిటి నిట వివరించెదము:

శ్రీ. కల్యాణాని తనోడు సర్వజతాం భాగవతసాంబయై కాంతే సూనవిరాజితే స్వయంకూటా గ్రహావధీకాంశుభిః ప్రాతఃకాల మవిద్విహాయతియో క్రిడోక్తిభి ర్మృదితే దద్యాజ్ఞాన్తి ధరాధిపాయ విజయం శ్రీకాళహస్తీశ్వరః. శ్రీ. శ్రీకాళహస్తీశ్వర చంపకేషు భృంగాయథాతే శలభాశ్చకహ్నా నశ్యంతి బార్హియప్రతాపహహ్నా నశ్యంతుప్రత్యగ్ని పతంగవర్షాః. శ్రీ. పాశ్చాత్యరాజాః పరిపాలయంతు న్యాయేనమాన్తేషు మహింస్యరాజ్యం దత్వాప్రజాభ్యో బహుధర్మయుక్తా మాంజేమ్యభా ధీనవివాగగణ్యాః. చ. విజయము నిచ్చుగార యతివీరసమీకమునందు బాత్తికికా నుజనగ కాళహస్తీపురహాలియుబాత్తి యుహోమురూదా ప్రజలకు నిచ్చిరమృదుగు భారతదేశము నెల్లకాలముక నిజ భటులగుటల న్లసి నిర్భయుడై రహి నేలు తన్నజ్జా. (సా. రా.

విశాఖ పట్టణము టెంపెరరీ (964) నవార్డినేటు జడ్జికోర్టులో

O. S. No. 22/13 E. P. No. 65/16 వాదులు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ జయపూరు మహారాజుగారు కే.సి.వి. ఈ. ప్రతివాదులు (బాకీదార్లు)

శ్రీ రాజా సత్రాచరుల రామభద్రరాజు బహదూరుగారు వస్తేరా. (వెదబుద్ధిడి లఖనాపురము యస్టేటు జమీందారులు.)

వై డిక్రీని అమలు జరుపుటలో విశాఖపట్టణముజిల్లా, పాలకొండతాలూకా, పార్వతీపురము గునుపూరులో ఉన్నటువంటి మేరంగి జమీందారీలో భాగములైనట్టి వెదబుద్ధిడి, లఖనాపురము ఎస్టేటుల తాలూకా హక్కు భుక్త్యము లన్నియు 1917 సం॥ డిసెంబరు 7-వ తేదీన మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వై నుదహరించబడిన కోర్టువారు వేలం వేయుదురు. కొనదలచుకొన్నవారి క్రింది వివరములను తెలిసికొనుటకు వ్రాయడమైనది.

రు అ పై.	
మొత్తపు టాదాయము	3539-13-6
పేష్కను మొత్తము:—	
వెదబుద్ధిడి ఎస్టేటు	4469-1-8
లఖనాపురం ఎస్టేటు	4578-14-7
భూమిపన్ను:—	
వెదబుద్ధిడి ఎస్టేటు	1240-15-9
లఖనాపురం ఎస్టేటు	1882-0-7
మొత్తము	11661-0-7
నికరపుటాదాయము	18878-12-11
ప్రయివేటు ఈ నాముల	
ఆదాయము	4265-14-0
వెర్బుబుద్ధిడి. క్విటురెంటు	773-3-5
లఖనాపురం క్విటుబడి	231-8-0
ఎస్టేటులు భూమిపన్ను	127-13-0
మొత్తము	1132-8-5
సాలుకువచ్చు నికరపుటాదాయము	3133-5-7
మొత్తము	22012-2-6
కోర్టులో దాఖలు చేయబడిన ఇతర శేలు కాగితములను జూచిన యితర వివరములు తెలియ గలవు.	
టెంపెరరీ నుకొప్పు విశాఖపట్టణము	టి. వ. నరసింహచారియారు సబ్జిడ్జి నేటు జడ్జి.
20-11-17	

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Peace Movement in Russia.

Russian Forces Evacuate Positions.

LONDON, November 25.

AMSTERDAM.—A telegram from Tarnopol announces that the Russians are preparing to evacuate Graymalow and Skalat in East Galicia. The advanced positions have already been evacuated.

Austrian Premier's Opinion.

LONDON, November 25.

AMSTERDAM.—Replying to Count Tizla on the Hungarian Lower House, the Premier said the condition of Russia was still so confused that it could not be said whether the peace party there was in a position to attain its object.

Hitherto no offer of peace or armistice had been received.

Russian Armies to be Reduced.

LONDON, November 25.

A Russian wireless communique says:—A decree signed by M. Lenin states that it has been decided to reduce the armistice releasing immediately citizen soldiers conscripted in 1899. Instructions concerning other classes will be issued later.

Russian Offer of Armistice

German Press Opinion.

LONDON, November 25.

German papers unanimously declare that the Russian offer of an armistice will be benevolently examined, but purely with regard to Germany's military position.

Basis of the Armistice.

LONDON, November 25.

PETROGRAD.—A news agency, announcing the text of the communication sent to Foreign Embassies as regards an armistice, says it proposes immediate truce on all fronts with a view to negotiating peace without annexations and indemnities, based on the principle of the independence of nations and their right to determine the nature of their own development.

General Ludendorff Goes to Russian

Front.

LONDON, November 25.

AMSTERDAM.—In connection with the Bolshevik offer of a truce, General Ludendorff with a large staff has left for the Russian front.

U. S. Official View.

LONDON, November 25.

WASHINGTON.—Officials regard the Bolshevik move for an armistice with a view to peace negotiations as an act that will place Russia almost on the list of unfriendly nations owing to the advantage the new course might give Germany.

Lord Robert Cecil on

Proposed Separate Peace.

LONDON, November 25.

In an interview with Reuter's representative, Lord Robert Cecil said he did not believe the action of the Russian extremists represented the views of the Russian people. It was a direct breach of the agreement of September, 1914, meaning that one ally had broken with the rest of the co-belligerents in the middle of the war in the teeth of an express engagement to the contrary. If the Russian nation approved and adopted such action, it would put them outside the pale of European councils. I do not believe the people will confirm the action or approve the proclamation which is inciting soldiers to arrest Generals and open peace negotiations across the trenches. While it is possible to avoid certain dangers, for example regarding the arrest of British subjects, there will not be any question of diplomatic recognition or dealings with the Petrograd extremists and there is no intention of recognising such Government.

Russian Army Resent Overtures.

ALLAHABAD, November 25.

LONDON, November 24th.—The Russian army is said to be resenting the peace overtures made by the Maximist Government and there is likely to be another fight. ("Pioneer" Special Cable.)

Austrian Newspaper Comment.

LONDON, November 25.

AMSTERDAM.—The "Freidenkblatt" of Vienna states that peace with Russia would break down the Entente's war policy by exploding the British blockade.

Russian Affairs.

LONDON, November 25.

PETROGRAD.—General Krylenko, the new Russian Generalissimo, is a subaltern.

The Peasants' Congress is transferring Mikhleff from Petrograd, fearing the intervention of the Maximists.

Army committees at the front are nixing the initiative in the formation of a new Government representative of all socialists.

Sir Trotsky announces the intention of publishing the Russian secret diplomatic correspondence which is in his possession.

Italy

Allies and the Vatican.

A Serious Accusation.

LONDON, November 25.

The "Morning Post" accuses the Vatican of being a centre of disaffection and secretly in league with Austria. It says the time has come for the Allies to consider their position regarding the Vatican.

The British Commands.

Lieut-Gen. W. R. Marshall for Mesopotamia.

LONDON, November 25.

It is officially announced that General Pumer has been appointed to command the British forces in Italy and Lieut-General W. R. Marshall to command the forces in Mesopotamia.

Enemy Thrusts Fail.

LONDON, November 25.

An Italian official communique says:—Powerful enemy thrusts between the Asiago Plateau and the Brenta failed. Our cannon shots threw into the river the enemy attempting to cross the Piave in boats. We repulsed an attack south of Lestima in Albania.

Attempts to Pierce Italian Lines.

Enemy Efforts Checked.

LONDON, November 25.

An Italian semi-official communique, describing enemy attempts to break through between the Brenta and the Piave on the 21st and 22nd November, says:—Most of the enemy masses on Thursday existed pressure in the Tomba and Montefenera sector. Six Austrian and German regiments were attempting to encircle our right wing and dislodge the Italians from the right bank of the Piave. The struggle was violent until night and continued with varying fortunes with attacks and counter-attacks. The enemy's losses have been more severe than ours. Prisoners state that the enemy was surprised at the vehemence of our counter-attacks.

Italians' Desperate Defence

Splendid Work of Alpini.

LONDON, November 25.

Reuter's correspondent at the Italian headquarters says:—To-day Mount Grappa represents what Mount Pasubio did in May 1st, 1916. Alpini surpassed themselves by preventing the enemy from breaking through. The latter employed numerous devices. They stole over to the Italian positions in Italian uniforms. Numbers of such prisoners have been shot instantly. Troops are now desperately defending the last barrier protecting the flank and rear of the Italian lines on the right bank of the Piave, namely Tomba and Montefenera Mountains. Behind them are hills, but they are dominated by Montefenera. Whatever happens, Hoetzboorff has been held up here a fortnight, whereas he boasted he could break through in two days.

Great Britain

Gripping the Enemy.

Mr. Lloyd George's Speech.

LONDON, November 25.

Receiving a representative Deputation of employees and workmen of Shipbuilding Trades who submitted joint suggestions for securing the greatest possible output of new ships, Mr. Lloyd George said: This is quite a unique deputation and may well mark a very important step forward in the industrial relations in this country. It is one of the most encouraging features of the prosecution of the war, because without good understanding between the employers and workmen the prosecution of the war becomes very difficult. It is a matter for considerable gratification that a desire should be expressed by employers and workmen for the establishment of a sane body, representative of both, which shall be an efficient instrument in settling all the difficulties and disputes. I hope this is the beginning of very big things in the way of getting better, more complete and more permanent understanding between the employers and workmen in the vital industries of the country. We are fighting for our lives. We have a terrible struggle on land before us, but if we are secure on seas the enemy cannot escape us. We have got them in deadly grip and knowing the character of the people of this country as I do I say they do not let go once they have started. Germany is aware that

Our Grip is Deadly

when once we begin and he is trying to unloosen it. He is attempting to get us at what, he considers, is the most vulnerable point, namely our communications on the seas. He will not succeed. Mr. Lloyd George concluding referred to the great victories which our gallant fellows are winning not merely here but far away in that great historic land, where Europe has poured so much of its blood for centuries.

Home Rule for India League.

London Office Searched by Police.

LONDON, November 25

Replying in the House of Commons to Major Wedgwood Sir George Cave, Home Secretary, stated that the London Office of the Home Rule for India League was searched by the police on October 3rd for copies of a book containing statements encouraging a riot and assassination. The papers seized were being

TELEGRAMS.

examined. He was not at present prepared to express any opinion upon the aims and methods of the League or whether criminal proceedings were likely to be taken. The book in question was one to which Major Wedgwood wrote a preface. Sir George Cave deeply regretted that Major Wedgwood had made himself responsible for the book.

Shipbuilding Council Formed.

LONDON, November 25.

The Admiralty announces the formation of a Shipbuilding Council under the chairmanship of the Admiralty Controller. The Council differs from the Shipbuilding Advisory Committee by the inclusion of naval shipbuilding. All members of the Advisory Committee have consented to join the Council.

Disabled I. A. Officers.

Application of Royal Warrant.

LONDON, November 25.

In the House of Commons, Mr. Fisher stated that part one of the Royal Warrant of August 1st, if and when it applied to officers of the Indian Army, would extend to all cases arising from the present war and would have effect from April 1st, 1917. The Secretary of State was doing all he could to arrive at a speedy settlement of the question, which was not altogether simple owing to the difference in conditions of service of Indian Army officers and the liability of Imperial revenues to bear the excess charges of Indian expeditionary forces. The Secretary of State's general view was that Indian Army officers disabled in the war should not be less favourably treated in respect of pensions than officers of the British Army.

Wine and Beer.

Lord Rhondda's Hopes.

LONDON, November 25.

The Press Bureau says that Lord Rhondda, announcing the release of the same quantity of wine from bond as in 1916, hopes that all who are able to afford wine will refrain from drinking beer, the production of which is strictly limited with a view to conserving supplies of grain and sugar. The Cabinet is anxious to check the increased demand for spirits and bring a larger proportion of beer within the reach of the workers.

The New Air Service.

Its Development after the War.

LAHORE, November 25

LONDON, November 24th.—The new air service is likely to develop on broad lines for civil, commercial, and postal use after the war. The whole subject is under discussion by experts.—("C. and M. Gazette" special cable.)

British Missionaries to U. S. A.

Honoured.

LONDON, November 25.

The Press Bureau states that an Earlom has been bestowed on Lord Reading and a Viscountcy on Lord Northcliffe.

America

Fate of a Submarine.

Sunk by an American Destroyer.

LONDON, November 25.

WASHINGTON.—It is officially announced that a patrolling destroyer having sighted a periscope proceeded at full speed and dropped a depth charge on the submarine's course. The submarine, obviously damaged, rose to the surface and, circling, the destroyer opened fire, which was not returned. The destroyer tried to tow the submarine, but it sank.

WASHINGTON.—It is officially announced that from the German submarine the sinking of which has already been reported forty of the crew were captured one was drowned and one died of wounds. The Germans sank the submarine after its capture by opening the valves.

War Board Takes Over Railways.

LONDON, November 25.

WASHINGTON.—The War Board has decided to operate all railway lines east of Chicago. Trackage facilities for cars will be pooled regardless of ownership.

Rapid Progress of U. S. War Measures.

LAHORE, November 26.

LONDON, November 24th.—America's war measures are making swift progress. Industries have been mobilised and are attaining a great output. Enemy subjects have been interned wholesale, and nobody of enemy origin has been left in responsible positions.—("C. & M. Gazette" special cable.)

To Foment Rebellion in India.

Trial of Conspirators at San Francisco.

LONDON, November 25.

SAN FRANCISCO.—Thirty-seven persons are being tried here for alleged conspiracy to foment a rebellion in India. Five others of the accused Ernest Sukuana, Captain Russ now of the United States Army, Sot Leonhause, a Buddhist priest, a woman named Marie, and Surandar Nathkar have been released at the request of Government counsel, who stated that an investigation had shown that it would be unjust and improper to try them. He also indicated that they might be called as Government witnesses.

TELEGRAMS.

Irish Americans Arrested.

Serious Charges.

LONDON, November 25. NEW YORK: Jeremiah O'Leary, President of the American Irish Society, has been indicted on a charge of violating the Espionage Act and the Postal Laws. Thomas O'Donoghue has been arrested at the instance of the British Consul-General charged with the murder of two policemen during the Sinn Féin revolt in Ireland.

General

Bread Famine in Vienna.

ZURICH.—A bread famine threatens Vienna. A communique posted outside the Town Hall in Vienna states that both Rumanian and more harvests are below expectations and have failed to meet the demands. The communique adds that negotiations for a supply of corn from Hungary are at a standstill owing to a counter-demand for cash.

Advance in E. Africa Continued.

Many Enemy Captured.

LONDON, November 25. An East African official communique says:—We entered the Bimma-Kitangali Valley, and also Newala. A small force gallantly engaged a superior enemy south-west of Liabai. We have captured 183 Germans and 192 Africans in these operations.

Blockade Minister Resigns.

LONDON, November 25. PARIS. M. Jonnart, Minister of Blockade, has resigned owing to ill health.

Extension of Submarine Zone.

German Anticipations.

LONDON, November 25. AMSTERDAM. German newspapers anticipate great results from the extension of submarine zone which they describe as an answer to "the cowardly utterance of Mr. Lloyd-George that he is no longer afraid of the submarine menace."

The Dutch press fears that the extension will entirely isolate Holland on the West and ruin her fisheries.

Rumanians Repulse Fraternisers.

LONDON, November 25. A Rumanian communique, dated the 21st instant, says that attempted fraternisation by the enemy was repulsed by rifle fire.

Western Front

Naval Aerial Success.

Enemy Airship Killed.

LONDON, November 25. The Admiralty says:—Fighter patrols yesterday probably destroyed two enemy aircraft and drove down another. We destroyed enemy machines on the 20th. All ours returned.

10 Villages & 50 Square Miles Taken.

LONDON, November 25. Reuter's correspondent at headquarters reviewing the battle points out that the fact that Tuesday's advance was greater than the bare necessities widening latter by bombing various Hindenburg lines. This was entrusted to Ulstermen who forced their way three miles northward against continuous opposition. Altogether British in two days overran forty square miles of new country and recaptured ten villages. Canal de Lescant, sixty feet wide, was the great obstacle behind the Hindenburg line, yet we leaped over it and are now two miles from Cambrai. A half built line of trenches intervened here and the Germans have massed many guns, but it seems immaterial whether we attack Cambrai or not. It is now worthless as enemy base, since communications with it are commanded.

British Initiative and Italian Resistance.

LONDON, November 25. PARIS.—A semi-official statement says:—Fighting yesterday was the fiercest in the angle between Cambrai, Marquion and Cambrai-Bapaume roads, where the British advance is recognised as most dangerous by Germans. British further east between Moenvres and Quant advanced the ridge giving most extensive observation over enemy lines and they also advanced in the victory of Bullecourt. Initiative remains entirely with the British notwithstanding desperate enemy efforts to arrest their continuous methodical progress.

Position in Italy is becoming settled. Austro-German enveloping movement in mountain has been definitely stopped and Italian resistance on the Piave is unshakable.

Weather Hinders Aerial Operations.

LONDON, November 25. A communique from F. M. Sir Douglas Haig regarding aviation says:—The weather on Thursday prevented all flying except at a very low altitude. Our aeroplanes actively bombed and machine-gunned troops and transport on the road in the neighbourhood of Cambrai. A number of flights took place with the enemy's low-flying machines. Three hostile machines were brought down in flames. Five of ours are missing.

British Line Advanced.

LONDON, November 25. A British communique says: We advanced our line south-east of Ypres. We repulsed an attempted raid north-west of Pontruet north west of St. Quentin, and south of Neuve Chapelle. The position south-west of Cambrai is unchanged.

Cambrai Battle Renewed.

Operations Developing Satisfactorily.

LONDON, November 25. Last night's British communique says: Operations continued to-day against the enemy's positions westward of Cambrai, and the latest reports state that the operations are developing satisfactorily. Hostile artillery is very active in the neighbourhood of Passchendaele.

Further British Gains.

LONDON, November 25. F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—We successfully conducted operations yesterday west of Cambrai. After severe fighting, in which the enemy offered stubborn resistance, we stormed important and dominating high ground about Bourlon Wood. To the east of Bourlon Wood some progress was made in the neighbourhood of Fontaine Notre-Dame. To the west of Bourlon Wood we further progressed along the Hindenburg Line astride the Canal du Nord in the neighbourhood of Moenvres. Further west between Moenvres and Quiy, the London Scottish captured an important spur giving observation over the Hindenburg Line to the north and west. In the neighbourhood of Bullecourt we gained further ground during light time, capturing a strong point with guns and prisoners. The number of prisoners taken yesterday has not yet been ascertained. Since the 20th instant we have captured over a hundred guns including several heavy guns up to eight inch.

Fierce Fighting Near Bourlon Wood.

Ground Lost and Regained.

LONDON, November 25. F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night reports fierce fighting in the neighbourhood of Bourlon Wood. The enemy has been making several determined attempts with fresh troops to regain possession of the high ground. A strong attack in the morning compelled us to give ground slightly in this area, but we counter-attacked later and re-established our former line.

We improved our positions in the neighbourhood of Bantoux, capturing several prisoners. Hostile artillery has been active at Passchendaele. Aeroplanes co-operated with the infantry and also attacked reinforcements and transport and bombed important railway stations where rolling stock was collected and detraining was in progress. Australian squadrons participated. The enemy's aeroplanes were more active, attacking our bombing and low flying machines. We brought down six hostile aeroplanes. Nine of ours are missing.

New British Line Defined.

Heroic Work in Consolidating Positions.

LONDON, November 25. Reuter's correspondent at headquarters, wiring to-day, says:—During the last twenty-four hours the chief activity has been behind the lines where heroic work is being done by transport and engineers and artillery. Engineers are catching up with the rapidity of our rush into enemy territory. We fell back at Fontaine, because the occupation of that point, which is completely dominated from the heights of Bourlon to the west on one side and exposed to enemy fire from across the canal on the other side, made a salient which could not be held until a general advance took place on either side. The enemy strongly attacked it yesterday afternoon, and threatened by enfilade fire from both sides we fell back to conform to the general line. Left of this point we pushed on in the hamlet of Anneux-Chapelle north of Anneux on the Cambrai road due south of the middle of Bourlon Wood. Further to the left, we pushed into the southern portion of Moenvres, and again to the left. After sharp fighting this morning, we forced our way into Dapole Wood, fifteen hundred yards south of Ginchy. A formal line has been established through these points striking the Canal de L'Escaut north of Novelles, and this is being held while guns and supplies are being brought up. No material change has occurred on the extreme right in the Crevecoeur region. The weather is still bad, but we are now catching glimpses of the sun between the showers, and German aeroplanes have made their first appearance over the battle area. They attempted to fly low over our lines until they were driven off by our machines which still hold practically complete supremacy here.

The Present Fighting.

Possibility of Surprise Eliminated.

LONDON, November 25. Reuter's correspondent at headquarters in a despatch, dated the 23rd, says:—No further advance is reported to-day, though fighting is going on with heavy rifle and machine-gun fire in the neighbourhood of Moenvres and Bourlon Wood, which probably signifies activity on our part. The Germans have been rushing up men and guns in this area, and anything like a surprise is now possible. What we get now will be got by hard fighting. The Germans are also hurrying on guns in the neighbourhood of Cambrai. The weather has improved, but is still too bad for good aeroplaning.

Steady British Advance.

Tanks and Infantry Co-operating.

LONDON, November 26. Reuter's correspondent at Headquarters telegraphs this afternoon:—Very hard fighting is proceeding on the left front of our advance in the region of Moenvres, Bourlon Wood and Fontaine, where the Germans have hurried up large quantities of new troops and guns. Despite all

the enemy's attempts to hold us, we have continued to push forward. With their new troops, the Germans have flung several heavy counter-attacks against us, of which three in the Fontaine and Bourlon Wood area were pushed with great determination, but all have been broken up and, as each attack receded, we crept on again, infantry and tanks together, and by degrees we are our way into the great Wood and up the slopes on which it stands. By early in the afternoon yesterday, we had penetrated well into the middle of the Wood and with continual hand-to-hand fighting and skirmishing in the Wood, in which the tanks rendered noble assistance, we continued pushing through, until by evening some of our men had gone clean through it. Whether the whole of the Wood rests in our hands cannot be ascertained. The Wood was not only protected and fortifiably fortified, with well "camouflaged" trenches, but full of machine-guns and strong posts. We have again broken further along the Hindenburg Line, west of Moenvres, again enlarging the base of our wedge into the German defences to the northward. In Moenvres, where we were on the southern edge of the village yesterday morning, street fighting of great ferocity has been in progress, the enemy continually bringing up new waves of men only to be thrown back every time. Even fiercer at times was the struggle around Fontaine, which hapless village is now in flames. After we evacuated it on the previous day, the Germans pushed in and mounted houses, mounting machine guns and firing from windows. Fontaine is absolutely commanded from both flanks and our posts encircle it on three sides.

The Advance on Cambrai.

Battle Continues Fiercely.

LONDON, November 25. PARIS.—A semi-official statement says:—In spite of the apparent lull on the British front the battle continues fiercely from Flanders to St. Quentin, especially on the Cambrai front, where the British are consolidating their positions and resisting fierce counter-attacks.

Allies Upset Enemy's Plans.

The Germans cannot repair the breach in the Hindenburg Line except with numerous hastily collected reserve troops. Thus the British have upset the plans to crush Italy. British and French commanders have retained the initiative of manoeuvre which is an immense advantage.

The Tanks' Performance.

Remarkable Advances.

LONDON, November 25. Details of the participation of the tanks increase the brilliance of their performance. The order given to their commanders before the advance was "The chance for which the Tank Corps has so long waited has at length come." There is no doubt of the use that the Corps made of the chance. After crushing the wire and clearing out trenches the "tanks" seem to have vied with one another in seeing who could go farthest in a dangerous place. "Tanks" showed indeed that under favourable conditions they can do more than was ever claimed for them. Two battalions got through the Hindenburg Line on the first morning, and only one man was wounded. In each part of the battlefield I went over next morning. I did not see a single British dead. All this was due to the "Tanks". The distances covered by the troops on the first day was extraordinary. The West Riding Troops advanced seven thousand yards, at least a thousand yards farther than any infantry had gone in attacking entrenched positions in this war. They took big machine-guns and a thousand prisoners.

Notable Work by Ulstermen.

The performance of Ulstermen on the left flank was notable. They were not assisted by "tanks" and could not make a frontal advance over trenches, but had to comb their way along trenches to the left of the main attack. They thus in one day covered a distance of four thousand yards against the Germans' strongly holding trenches and real fortresses in some places, but nothing stopped the Ulstermen except when they ran out of bombs and had to wait for supplies. In the village of Graincourt there were large underground workings and suites of luxurious dugouts. When we attacked the famous tunnel trench we knew it had been mined, but fortunately the mine connections were detected in the nick of time and the wires were cut.

Refugees on German Harshness.

Refugees from villages dwell on the harshness of the Germans, especially officers, who even plundered and stole the supplies of the American Relief Commission after they had stripped the inhabitants of everything eatable and drinkable. Many refugees were wretched sights.

Cambrai and Flanders.

A German Comment.

LONDON, November 25. AMSTERDAM.—The "Lokal Anzeiger" says from one hundred and fifty to two hundred "tanks" were employed in the British attack. It declares that is abortive offensive will not divert German attention from Flanders, where the British are certain to renew their efforts to get rid of the dangerous submarine bases.

Effect on French Army.

Special Influence on Italian Defences.

LONDON, November 25th.—The general situation has been improved by Sir Douglas Haig's attack and there is a wonderful feeling of enthusiasm along the French line owing to the defeat of the Germans even when holding the strongest position known in history. The effect in Italy is described as electrical the elation of the troops being great, resulting in the further holding of the enemy. The attack on Venice is still a cause of anxiety, but German successes are now fewer, the Italian defence more often.

Sir Douglas Haig's success stamped a German concentration in Flanders. Railways became choked and roads blocked the troops making any general progress.

TELEGRAMS.

Artillery Activity.

LONDON, November 23.

A French communiqué says:—There was reciprocal artillery in the region of Juviscourt and Upper Alsace in the sector of Seppoy and Largetzen.

LONDON, November 26.

Last night's French communiqué reported intense artillery activity on the right of Meuse in the region of Bezonvaux and intermittent cannonade on the rest of the front.

Dunkirk Bombarded.

LONDON, November 25.

A French communiqué states that an aeroplane bombed Dunkirk last night. There were no casualties and the damage was insignificant.

Palestine Front

Advance on Jerusalem.

Site of Ancient Mizush Stormed.

Troops Now Hold Beitun-el-Fok.

LONDON, November 25.

An official communiqué from Palestine says: We stormed on Wednesday the Nebiawil Kidge, which is the site of the ancient Mizush, five thousand yards west of the Jerusalem-Nablus road, and beat off repeated counter-attacks.

The enemy bombarded the Mosque containing the traditional tomb of the Prophet Samuel, which we had carefully avoided. Our mounted troops, which approached Beitunia on Wednesday, were forced back by a strong counter-attack. We are now holding Beitun-el-Foka. The weather is bright and cold. Monday's successful action west of Kurjet-el-Enab was due to the gallantry of the Somerset, Wiltshire and Gurkha regiments.

Jerusalem to be Abandoned.

Reason for Turkish Retreat.

LONDON, November 25.

The "NORDDEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG" forecasts the abandonment of Jerusalem. It says the loss of the historic city will be painful, but militarily it is of no importance.

The "Berliner Tageblatt" attributes the Turkish retreat from Jaffa mainly to the British fleet with guns of twenty five miles range.

Turkish Post Captured.

LONDON, November 25.

ADEN.—A communiqué says we captured the Turkish post of Jabir fifteen miles northward of Aden. Losses were inflicted and defences destroyed.

Employment of British Prisoners.

LONDON, November 25.

In the House of Commons, Mr. Hope stated that it was reported that a majority of able-bodied prisoners-of-war in Turkey were working on the Bagdad Railway east of Aleppo, under the German Construction Company, who might be supposed to have an interest in keeping them healthy and with whom the Netherlands Minister in Constantinople had made arrangements for their benefit.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 25.

His Excellency the Viceroy has received the following telegram dated the 23rd instant from the Secretary of State for India:—

The British by a surprise attack and by using Tanks followed up first infantry and then by cavalry, have broken through the Hindenburg line south west of Cambrai to a depth of five miles, and captured over 8,000 prisoners and many guns. Owing to the fact that no preliminary bombardment took place the enemy had no warning of the impending attack, and Tanks alone were used for breaking down the wire entanglement. The use of "Tanks" was thus amply demonstrated, and the whole operation has shown that the Germans cannot afford to neglect the defence of any portion of their line. The British line is now only two miles from Cambrai, and the villages Havrincourt, Maroing, Mesnieres, Noyelles, Cantain, Anneux, Moeuvres, have all been captured. Pontine Notre Dame was also captured, but lost again. The British new positions have now been consolidated, and railways and roads are being rapidly constructed.

The Germans made another attack in the Verdun region, but were repulsed.

The French made a successful attack on the Aisne front, securing all their objectives and capturing 175 prisoners.

Very severe fighting is taking place on the Italian front in the mountainous country between the rivers Brenta and Piave, down which valleys the enemy are trying to debouch into the plain behind the Piave line. The enemy have made a slight advance, but the Italian resistance is daily strengthening.

The British have advanced to within five miles of Jerusalem to the north-west.

The position in Russia continues disturbed. The counter-revolution is unable to establish itself.

The number of ships sunk by submarines has increased. 2,531 vessels of all nationalities arrived and 2,463 left British ports, 10 British vessels over and 7 under 1,600 tons were sunk.

Salt Prices and Supply.

Local Government Depots Suggested.

DELHI, November 25.

The Government of India have had under consideration the position which has arisen owing to the increasing number of indents largely due to the activities of speculators which have, for some months past, been received for salt from the various Northern India salt sources. Strenuous efforts are being made by the installation of additional plant in the Mayo Mine, the improvement of the methods of clearance, the construction of new pans in the Sambhar Lake and of additional railway sidings to increase the output and ensure more rapid distribution. In spite however of the action taken the accumulated mass of indents can only be cleared after a delay of at least a year. In these circumstances the Government of India have decided that it is inadvisable that the Salt Department should accept for the present further indents for salt, and instructions stopping the receipt of indents have already been issued to treasuries, post offices and other places authorised to receive them, as the indents now on hand are more than sufficient to occupy the Salt Department's whole energies for many months to come. This temporary stoppage of indenting will cause no inconvenience to the legitimate trade in salt. The Government of India have observed with much concern the high prices ruling for salt and in order to meet this difficulty so far as may be possible the Government propose to take advantage of the power which is vested in them of giving priority of supply to the indents of every local authority and they are inviting the various Local Governments to adopt the course taken by the Government of the Punjab last year of opening Government or Municipal Depots for the sale of salt. These depots, if and when opened, will as above stated have the right of supplies of salt from the salt sources in priority to the existing indents.

Calcutta

A Railway Robbery.

I. C. S. Officer's Wife Drugged and Robbed

CALCUTTA, November 25.

The "Englishman" to-day gives the following details of a Railway passenger robbery near Chapra on the B. and N. W. Railway. Mrs. Jackson, wife of Mr. F. E. Jackson, I. C. S., (posted to Lonajag Deputy Commissioner) was in a first class compartment alone, her husband with some other men being in another compartment. Three or four stations from Chapra she felt some irritating stuff on her face, which she took for fine sand or dust and put a sheet over her face. She did not remember anything more till cold air from the open door awakened her. She got up and finding the door open looked for her bags. All were missing. She pulled the cord without result, and then ran into the bathroom, where she found the bags out open and the contents scattered about, everything of value being removed; also Mr. Jackson's despatch box. The bags contained some 360 rupees in gold and silver, some good jewels, and many silver articles. The police believe Mrs. Jackson had been drugged with some powder. There was no policeman on the train, and no catch inside the door which opened outwards. The cord was so stiff as to be quite useless.

Punjab

First American Cotton Auction.

LAHORE, November 25.

The first auction of American cotton held by the Agricultural Department, Punjab, this season took place at Montgomery on the 22nd instant. In addition to the local purchasers buyers from Nagpur, and Karachi were present. About 300 tons of cotton were sold and the prices realised were quite satisfactory. The best lot consisting of pure cotton fetched Rs. 18-10-0 per maund. The biggest lot of about 120 tons which contained a mixture up to 1 per cent. with country cotton was sold for Rs. 17-14 per maund. Country cotton was selling on the rate of sale at Rs. 15 per maund.

Anniversary Celebrations in Punjab.

LAHORE, November 25.

Lahore during the current week had been witnessing celebrations of anniversaries of various religious societies. The first was the anniversary celebration of the Punjab Brahmo Samaj in which their Highnesses the Maharani Dowager of Cooh Behar and the Maharani of Mayurbhanj, daughters of Keshab chandra Sen, the great Brahmo reformer took active part holding religious symposiums or Kathas, conducting divine service and delivering sermons. Their Highnesses will be entertained to-morrow by the local branch of the Bharat Stree Mahamandal of which Mrs. Ramsaran Das, wife of the Hon'ble Rai Ramsaran Das, C. I. E., is president.

Anniversaries of various sections of Arva Samaj are going on and appeals being made for various educational institutions under their control.

A couple of notable marriages also took place, the son of the Justice Shah Din being married to the daughter of the Hon'ble Mahomed Shafe, while the son of the Hon'ble Mahomed Shafe was married to Justice Shah Din's daughter. The bridegrooms are both Barristers while the brides are both well educated, Miss Shah Din being an under graduate.

His Honour the Lieutenant-Governor this evening opened the new building of the society for promotion of scientific knowledge which has been erected by public subscription and is doing so expressed the hope that it would be a temple of science to propagate useful knowledge throughout the province.

Professor Radha Kamal Makerji, University lecturer on Indian economics, Calcutta and Punjab delivered a course of lectures on Indian economics under the presidency of the Hon'ble Maynard, Vice Chancellor, the Punjab University, in which he laid emphasis on the sociological view of industry and said that economic situation can be saved in conserving and developing communal sense, habits and institutions in adaptation to the complex economic needs of to-day.

Burma

Japanese Steamer Missing.

The "Hitachi-Maru."

RANGOON, November 25.

A telegram has been received from Messrs. Brown and Company Limited, to the effect that the steamer "Hitachi-Maru" is missing between Colombo and Deleogoa Bay. The steamer left Colombo for South Africa on the 23rd September.

On the 7th November at a meeting certain Mahomedans of Rangoon decided to send a deputation of 12 members to Calcutta to present a petition to the Secretary of State in respect of Home Rule. Since then 10 persons on the deputation decided not to act on the deputation as they had not been consulted in the matter.

United Provinces

Dreadful Tragedy at Mussoorie.

Headmaster of School and Wife Murdered.

MUSSOORIE, November 25.

A dreadful tragedy was discovered this morning, when Mr. Fenmore, Headmaster of Oakgrove School, and his wife were found shot dead. No further particulars are yet available.

South India

Public Affairs and Missionaries.

COONOR, November 25.

An open letter has been sent by the National Missionary Council on the present political situation in India and states that at a time when the situation of the public affairs in this country gives occasion for great anxiety, the Council respectfully asks the missionaries in India to make the public affairs of the country a subject of the most earnest prayer that God may give to our rulers wisdom and strength and to all who take part in political deliberations a spirit of calmness and reasonableness and a single eye to the better government of this country in the interest of all its inhabitants both the great and the small the powerful and the weak the educated and the ignorant.

"It is as much an idea of good government to provide to every one of its subjects the opportunity for the development of his personality as it is to provide for the whole body politic the blessings of order peace and justice."

"Among the responsibilities which draw out the best of man powers is responsibility to his nation for its good government. Accordingly one result of our work will be to make men fit for, as well as desirous of, taking their share in the burden of responsibility for their country's welfare. We ask our brethren to fix their eyes steadily on this implication of one of the most fundamental elements of our teaching."

THE LATEST NEWS.

—10:—

LONDON, November 25.

War office announces that a bronze star without clasp with red white and blue riband when proved claims are approved by army council be granted to all officers and men of British and Indian forces including civilian doctors and nurses who were actually in France or Belgium on the establishment of a unit of British expeditionary forces between 5th August 1914 and night of 22-23 November 1914.

British communiqué says fighting in and about Courlon wood continued yesterday afternoon and night with great stubbornness on both sides enemy counter-attacking (counter-attacking) several times. Strong hostile counter-attacks on Friday night forced us back from Bourlon village which we had entered during our first advance. Further eastward powerful enemy attack pressed us back a short distance on hill in Bourlon wood. Our counter-attack however later in morning drove enemy from hill and before midday our line was reestablished on northern edge of Bourlon wood. Fighting continued during afternoon and at dusk enemy again attacked with strong forces from northeast forcing us back slightly in northeastern corner of wood. We again attacked early in night and rendered Bourlon village capturing it after fierce struggle parties of enemy offering obstinate resistance at strong points in village. We however took possession of village and practically whole of Bourlon wood including all high ground within it. English Welsh and Scottish troops assisted by dismounted cavalry displayed utmost courage and tenacity both in attack and defence.

French afternoon communiqué says:—After violent bombardment Germans made partial attacks at various points on right of Meuse especially north of Hill 344 where lively grenade fight ended in our favour. Enemy sustained appreciable losses with no result. We took prisoners, our fire prevented enemy from reaching our lines in Be-au-mont and Chaume wood.

French evening communiqué says there was reciprocal cannonading north of Chemin-des-Dames and north west of Rheims. After short artillery preparation we carried out a small operation north of hill 344 on right bank of Meuse in spite of wind and rainstorm on front of 3½ Kilometres between Samogneux and region south of Anglemont form. Our troops brilliantly carried first and second enemy lines also deep dogouts on southern slopes of Bois des courses ravine. Eight hundred prisoners have so far been counted.

Italian communiqué says we again repulsed furious attacks and successfully counter-attacked at Melette, we captured two machinegun positions.

విజయవాడ నంద్యాల మునిసిపాలిటీ

(ప్రతిపదిక)

అంశం

అంశం, నవంబరు 23:—

అంశం, నవంబరు 23:— వార్తా సంఘము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు: రీడింగు ప్రభుత్వగారికి “ఎరల్” బిరుదును, నార్తల్లి ప్రభుత్వగారికి “వైకాంటు” బిరుదును మొనగబడెను.

నాకా నిర్వాహకసంఘము.

అంశం, నవంబరు 24:— నావికాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. “ఆర్మీరాలీ కంట్రోలరు” గారి యాజమాన్యమున నాకా నిర్వాహకసంఘము మొకటి నెలకొల్పబడెనని నావికాధికారులు ప్రకటించుచున్నాడు. సలహా సంఘములంతటను సంఘమున జేర ననుమతించిరి.

నారాయణ అశ్వశిక్షకులు.

అంశం, నవంబరు 24:— వార్తా సంఘము వారిట్లు తెలుపుచున్నాడు: 1916-వ సంవత్సరమున దెంతి సారాయి (వైను) నమ్మ నిర్వహించు బడినో ఈ సంవత్సరమునంత సారాయినే యమ్ముటకు నిశ్చయింపబడినది గావున సారాయి వాడుకొనగలవారు “బియరు” కొనుట మానివేయ వలసినదనియు “బియరు” చాలతక్కువగా మాత్రమే సిద్ధము చేయబడుచున్నదనియు, పేదవారి కందరికి నది యందుబడి యగుటకు భవిష్యత్తు వారి కొనకుండురు గాక యనియు గొంధా ప్రభుత్వగారు ప్రకటించిరి. చక్కెరచేయు నిమిత్తము “బియరు” చాలవరకు నిలువచేయబడు చున్నది.

క్రొత్త వైమానిక వర్గము.

అంశం, నవంబరు 23:— క్రొత్త వైమానిక శాఖ యుద్ధానందము సివిలు పనులను, వాణిజ్యపు పనులను, తపాలా పనులను నుపయోగింపబడు రీతి నిర్వహింపదలచుచు. అనుభవజ్ఞు లీ సంగతి నంతటినీ తర్కించుచున్నారు.

ప్రాన్లు

వైమానిక విజయములు.

అంశం, నవంబరు 24:— నావికాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నాడు: యుద్ధము సెనరించు సంగతుక విమానములు నిన్నటిదినము శత్రువిమానముల రెండింటిని నాశనము చేసినవి. ఒకదాని క్రిందికి తరిమివైచినవి. 20-వ తేదీని గూడ మేము కొన్ని శత్రువిమానముల నాశనము చేసితిమి. మావిమానములు సురక్షితముగ మరలినవి.

టాంకుబండ్ల ప్రతిభ.

అంశం, నవంబరు 24:— హేగు గారి విజయము టాంకు బండ్లచర్య వివరములబట్టి మరింత ప్రకాశవంతమయ్యెను. “టాంకు బండ్లంతకాలము వేచియుండిన యవకాశ మిప్పుడు” సందర్భమయ్యెడికి పూర్వమున నేనా నాయకుల కాజ్ఞా యయ్యెను. అవకాశమును టాంకుబండ్లు ప్రకంపన నీయముగ వినియోగపరచినవి. ముండ్ల కంచెలను ఖండించి కంక్షములనుండి శత్రు సైనికులు వెడలింపి టాంకులవరకు; ప్రమాదకరమగు ప్రదేశములయం దేబండి ముందుబోవునో చూచునవ తీరుగ ముందునకుబోవ నారంభించెను. మొదటిగా దుదయమున రెండు పటాలములు హిందెను బద్ధ పంక్తిని దాటినవి. దళములలో మొక్క వైనికుడుమాత్రము గాయమందెను. యుద్ధము యుద్ధమున యుద్ధభూమి యంతయు గ్రుచ్చుకొని గాని అంగులైకుడు డొక్కడును వృథానొంది పడియుండలేదు. ఇది సుంతయు టాంకుబండ్ల మూలమున సంభవించి యున్నది.

విమానములు బొంబులు వేయుట.

క్రిందటి గురువారమువాడు వాయుభార మేమియు బాగులేకుండుట వలన విమానములు మీదికెగుర లేక పోయినను క్రిందినుండియే అనేకశత్రు ఫిరంగిదళములు మీదను, కేంద్రబాయి సమీపమునందలి రోడ్డుమీదను అంగువిమానములు బొంబుల వేసినవని సర్ డగ్లసు హేగుగారు ప్రకటించుచున్నాడు.

వైద్యశాలల నెరుకభాగపు చర్య.

అంగువిమానముల వాయుచుండ లాభివర్త్యము.

అంశం, నవంబరు 23:— ప్రధాన స్థానముల నుండి రైతురు విలేజుకు డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు. గత 24 గంటలయందును పంక్తుల వెకక భూకాన్యము లెన్నియో జరిగి యున్నవి. ఫిరంగిదళములు, ఇంజనీయర్లు, బ్రాహ్మపాస్త్ర బండ్లు మున్నగు వాని పరాక్రమము కొనియాడ దగియున్నది. ఫాంటెయిను యొద్ద మా వైద్యములు వెకకట తగ్గినవి. ఈ ప్రదేశము శత్రువులకు గురియై యున్నది. తత్కారణమున వైద్యములు భయపార్యముల నుండియు ముందునకు వచ్చిన గాని, యీ ప్రదేశమును రక్షించుట కష్టసాధ్యము. నిన్నటిదినమున వైద్యశాలమును బలముగ ముట్టడించిరి. కనుక వంక్తి యందలి తక్కిన భాగముల తోడ సమానముగ నుండ నాంగుదళములు వెకకట తగ్గినవి. ఫాంటెయినున కెడమ భాగమున వైద్యములు ఏ హామీకొని గ్రామమునైకి నడచినవి. ఈ గ్రామము కేంద్రబాయి రోడ్డుపై ఏళ్లు కుత్తరముగ నున్నది. సుకొంత మామన (ఎడమభాగమున) మూవర్సు దక్షిణభాగమున చొచ్చుకొనినవి. ఈ ప్రదేశమున కెవరభాగమున గింపికిదక్షిణమున నేటి యుద్ధమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగిన పిదప నాంగుసైన్యము డాబోస్లి అరణ్యమున ప్రవేశించెను. ఈ ప్రదేశములన్నిటినుండ నొకపంక్తి యేగ్గురుపబడినది. వైద్యము లీ పంక్తిని రక్షించుచుండ, ఫిరంగులు గట్టులు వెకకనుండి తీసికొని రాబడుచున్నవి. కుడిభాగపు తుట్టు తుదిని క్రెవికోరు ప్రదేశమున నెట్టిమార్పును కలుగలేదు. వాతావరణస్థితి స్వస్థపడలేదు. జల్లులకునడుమ నపవడపప్పుడు ఎండ గాయుచున్నది. జర్మనీవారివిమానము లీ ప్రదేశమున కేతెంచినవి. శత్రువిమానము లిటుకులచ్చేయుట కిదియే ప్రభుత్వము. మా పంక్తుల కతి సామీపమున విమానములు వాయుచుండలమున సంచరింప యత్నించెనుగాని మా యంత్రములు వీనిని తరిమివేసెను. ఈ ప్రదేశమున నింకొకరు మా విమానములే వాయుచుండలవిధివర్త్యమును నింతవరకు కలిగియున్నవి.

జర్మనీవారి సైన్యములు

సహాయముల సంపుట

అంశం, నవంబరు 24:— నిన్నటిదినమున ప్రధానస్థానములయందలి రైతురు విలేజుకు డిల్లు తెలియజేసెను:— మావరు, బోగ్లాను అరణ్యప్రాంతములయందు యుద్ధము జరుగుచుండెను; గాని వైద్యములు ముందునకు సాగినట్లు తెలియరా లేదు. జర్మనీ ౧౨ రిప్ట డింగమునకు సివాయిలు, ఫిరంగులు మున్నగు వాని కల్పితగతి బంపుచుండిరి. కాన యికపీకలపై నాకస్మిక్ ముగబడుట కవకాశములేదు. భీకరముగ పోరాడియె యిటువై ప్రదేశము నాక్రమింపవలసి వచ్చును. కేంద్రబాయి పరిసరమునకు గూడ జర్మనీయు లతిత్వరితగతి ఫిరంగుల సంపుచుండిరి. వాతావరణస్థితి కొంతవరకు లేబడెనది గాని విమానములు సంచరించుట కింకను అవకాశము నొసగకయున్నది.

బ్రిటిషువారు ముందున కేగుట

అంశం, నవంబరు 23:— బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. ఈ ప్రసూనది కాగ్నేయమున నుండుపంక్తిని మేము కొంచెము ముందునకు నడచితిమి. పాంటూయెట్టునకు వాయువునునను, సెంటుక్యెంటునున కాగ్నేయమునను, నూవీచాపల్ కీ దక్షిణమునను శత్రువు లొనరించినదాకులను మేము తరిమివైచితిమి. కేంద్రబాయికై ఋతిభాగమున మా ప్రదేశమునందెట్టి మార్పులును గలుగలేదు.

కేంద్రబాయి యుద్ధము.

అంశం, నవంబరు 24:— నిన్న రాత్రి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి. కేంద్రబాయికి పశ్చిమ తటమునందున్న శత్రుప్రదేశములమీద నేటిదినము అనగ్గుందనములు చేయబడినవి. ఇటీవల వచ్చిన వార్తలనుబట్టి అనగ్గుందనములు సంతృప్తికరములుగ వృద్ధిపొందుచున్నవని తెలియుచున్నది. పాశ్చేందెయి ప్రాంతమున శత్రువుల ఫిరంగి యుద్ధము చాల తీవ్రముగ నున్నది.

బ్రిటిషువారి లాభములు.

అంశం, నవంబరు 24:— నేటి సాయంకాలము సర్ డగ్లసు హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి. కేంద్రబాయికి పశ్చిమమున నిన్నటి దినము మేము విజయవంతముగ యుద్ధముల నొనరించితిమి. శత్రువులు గట్టిగ నిలువరించుటవలన కొంత సేవజరగకు తీర యుద్ధము జరిగినప్పటికీ బోగ్లాను వనము చుట్టుప్రక్కల నుండు ప్రాముఖ్యములగు ఉన్నత స్థలముల మే మాక్రమించుకొంటిమి. బోగ్లాను వనమునకు తూర్పున పాంటూనో ప్రదామి ప్రాంతమున మే గుల్లి వృద్ధి నొందితిమి. బోగ్లాను వనమునకు పశ్చిమమున హిందెబద్ధ పంక్తి ననుసరించి మేము మరింతముందున కరిగితిమి. పశ్చిమమున నింకను ఆకలిప్రదేశమున మాదళములు కొన్ని అతి ప్రాముఖ్య స్థలముల నొకదాని బట్టుకొనినవి. కిరీనండి హిందెను బద్ధ పంక్తి యందలి ఏర్పాటుల నన్నిటిని గాంచుటకు వీలగుచున్నది. రాత్రిసమయమున ఋత్వికోరు ప్రాంతమున ననేక శత్రుసైనికులను తుపాకులను బట్టుకొనెను బలవత్తర ప్రదేశమునొకదాని నాక్రమించుకొంటిమి. 20 వ తేదీనుండి యిప్పుడికి నూరు కంటెనెర్లును తుపాకులను బట్టుకొంటిమి. టైటిల నింకను పూర్తిగ లెక్కింపలేదు.

కేంద్రబాయిమీదికి బోవుట.

పార్సికు, నవంబరు 24:— అధికారు లనధికారుముగ నిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. బ్రిటిషువారు అంతయు కాంతముగ నొప్పులు గానించుచున్నను స్థాండర్సు మొదలు సెంటుక్యెంటునున భయంకరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. అందు ముఖ్యముగ కేంద్రబాయిరంగమున జరుగు యుద్ధము మరియు భయంకరముగ నున్నది. అచట బ్రిటిషువారు తమ స్థలముల బలపరచుకొనుచు భయంకరములగు ప్రతియుద్ధముల నిలువరించుచున్నారు.

శత్రువుల యెత్తుగడలు తలక్రిందుగ జేయబడుట.

మూలబలములలో ననేకముల నొక్కమారుగ నతిత్యరిత గతిని తీసికొనివచ్చినగాని జర్మనులు హిందెబద్ధపంక్తి చీలికను మరలగప్పిపుచ్చ జాలరు. ఈ విధమున నిటలి నణచి వేయవలయునని శత్రువు లెత్తిన యెత్తుగడల నన్నిటిని బ్రిటిషువారు తలక్రిందున జేసిరి.

కేంద్రబాయి; స్థాండర్సు.

అమర్తర్సు, నవంబరు 23:— “లోకలు ఎంజీక్షన్” పత్రికిట్లు వ్రాయుచున్నది. బ్రిటిషువారి యుద్ధమున 150 మొదలు 200 వరకు “టాంకు” బండ్ల నుపయోగించిరి. అయిన నీయవస్థుండనము జర్మనీయులు స్థాండర్సు యుద్ధుంచినదృష్టిని మరలింపజాలదు. ఆపాయకరములగు జలాంతర్గామి స్థలముల నుండి తప్పించుకొనుటను బ్రిటిషువారు మరల తమ ప్రయత్నముల నారంభింతురనట నిశ్చయము.

డన్ కిర్క్ ముట్టడి.

అంశం, నవంబరు 24:— పరామవారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.— నిన్న రాత్రి ఒకవిమానము డన్ కిర్క్ ముట్టడించింది. మరణములు గలుగలేదు. నష్టము లతిస్వల్పము.

డగ్లసు గారి విజయము; హేగునదళములు.

అంశం, నవంబరు 23:— సర్ డగ్లసు హేగుగారి యుద్ధములన స్థితి యభివృద్ధి పొందినది. చరిత్రయందంతవరకు వినియెలుగని అత్యంత బలవత్తరమగు ప్రదేశమునందుండి జర్మను లోడింపబడినందులకు పరామ వైనికులందరి కత్యంతోత్సాహము గలిగెను. ఈ విజయము ఇటలీయం దచ్చుతోత్సాహము నొసగెను. వెన్నిసుమీద జర్మను లొనరించిన యుద్ధమింకను భయమును గలిగించుచున్నది. అయిన జర్మను విజయములు చాల తగ్గిపోవుచున్నవి. ఇటలీయులు సంతోషక శక్తి దినది నాభివృద్ధి నొందుచున్నవి.

సర్ డగ్లసు హేగుగారి విజయము స్థాండర్సునందలి జర్మనుల కేంద్రబాయికి బలమును నేర్పించినది. రెయిల్వేలు చెడినవి. బొంబులు ముట్టడింపబడినవి. సుకొంతులచి వైమానికదాడుల సెనరించి.

ఫిరంగియుద్ధతీవ్రత.

అంశం, నవంబరు 24:— పరామవారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.— జూలింకోరు ప్రాంతమునందును, అప్పుర అత్సేకులలోను, సిక్కియిలారు గిట్టెను ముఖ్య ప్రదేశమునందును భయంకరముగ అన్యోన్యఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను.

బోర్లో సుదనసమీక్షమున మొరముగు పోరాటము
లండను, నవంబరు 24:—నర్త దగ్గను హేగు గారు తేలిక రాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి. బోర్లో సుదనసమీక్షమున భయంకర మగు యుద్ధము జరిగెను. ఉన్నత స్థలమును మరల స్వాధీనము పరచుకొనుటకు శత్రువుల నేక ప్రబల ప్రయత్నముల సెనరించిరి. ఉదయమున వారు గట్టిగా తెదిరింపగ నీ ప్రదేశమున మేము కొంత స్థలమును నిదురవలసిన వానిమైతిమి. కాని మరల దాని ప్రతియుద్ధమునోపయోగము మునుపటివలె క్షిణి యధారీ తిని మరల నుంచితము.

తెలంగాణ సమీక్షమున మేము మా ప్రదేశముల బల పరచుకొంటము. ఇంతకుముందే ఖయిలను బట్టుకొంటిమి. పూర్వోద్దేశము లిగిరి శత్రువుల ఖంగియుద్ధము తీవ్రముగ నుండెను. మానములు పరాత్పక్షములకు సహాయ మొనరించు టయే కాక శత్రువుల ముఖ స్వేచ్ఛముల సెదరించుచు ముఖ్యములగు రెయిల్వే స్టేషనుల మీది బొంబులు వేసినవి. రెయిలు బండ్లను కిక్కురికలుండే లెట్టుంచుటయు బాగుగ నే జరుగుచున్నది. ఉన్నతస్థలములను నిదురవలసిన వానిమైతిమి. బొంబులు, నొప్పులను, క్రొవలను, నొప్పులను, మామ మానముల సెదరించుచు శత్రువులను చంపుచు ఉన్నాము. పనిచేయుచుండినవి. శత్రువులను సెదరించు మేము నేల గూల్చుతిమి. మా విమానములు తొమ్మిది గన్వించుచున్నవి.

బ్రిటిషు పురోగమనము

లండను, నవంబరు 24:—ప్రధాన కార్యాలయము వద్ద నున్న రైటుబార విలేజుకు డిల్లు (వాయుచున్నాడు. — మాపుగొగవనపు ఎడమ ప్రక్క నున్న మూలినెను, బోరి యను వాని, ఫాంబేయి నీ ప్రదేశములందు భయంకరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఆ ప్రదేశములకు జర్మను లనేక క్రొత్త ఖింకులను వైరువులను తీసికొనిపోయిరి. ముమ్మడినా రించుటకు శత్రువులు విశేష ప్రయత్నముల సెనరించి నను ముందుల నె యందుకు బోవుచుంటిమి. క్రొత్తదళములు విశేషముగ నుండుటను శత్రువులనేక ప్రయత్నముల సోన రించిరి. అందు పాంటాయిని, బొర్లాను వన ప్రదేశములందు గావించుటకు ప్రయత్నములు మహా దైర్యపూరితములు. ఆయన నన్ని ప్రయత్నములను నిష్ఫలములైనవి. మేము మరల ముందుకు బోసాగితిమి. చివరకు మేము మహావన మును జేరితిమి. స్వచ్ఛందధ్వజమును సరికి మేము బాగుగ వనమధ్య ప్రదేశమున జేరితిమి. నిరంతరము ముఖముభిని బోర్లానును వివాదబోర్లాను నుండిమి. ఆ సమయమున లాంకు లపరమిత సహాయ మొనరించినవి. సాయంకాల మగునరకి మాదళియులు కొన్ని పూర్తిగా నావలకు బోయినవి. వనమంతయు మావాదళిముననే యున్నదో తెలియదు. వనము కేవలము గుండ్ల తీంప బడుట మాత్రమే కాక దృఢమై యున్న స్థితియేయబడెను. మేము మరల హార్డిను నానకు పట్టుచును హిందెనబర్ల పంక్తిని భేదించి దానననుగరించి విడిచి కేళితిమి. మార్రిములో నున్న పుష్పం చాలభయంకరమగు యుద్ధము జరిగెను. శత్రువులు నిరంతరము క్రొత్త దళముల దీసికొని వచ్చుచుండిరిగాని ప్రతి పర్యాయమున వారు వెనుకకు తేలిమి వేయబడుచుండిరి. ఫాంబేయిని చుట్టుప్రక్కల జరిగిన యుద్ధము ఆపవడవచ్చును మహాభయంకరముగ నుండెను. ఆ గ్రామమిప్పు డు మంటులలో నావరింపబడియున్నది. మేము తొలిసార్లు దానిని విడచినప్పటికి బిచ్చు లందు ప్రవేశించి ఇండ్లను గూల ద్రాసి వాటిమీదికి మరకంకుల నెక్కించిరి. ప్రాంతిని గ్రామము చుట్టును మాడుప్రక్కల మాదళిము లాక్రొసించి యున్నవి.

లండను, నవంబరు 25:—నర్త రాత్రి పరాగువారిట్లు ప్రకటించిరి. — మూర్ఖులను బుడిభాగమున తెజాను వాళ్లు ప్రాంతమున భయంకరమగు ఖంగియుద్ధము జరిగెను. తిక్కిన రంగమంటిల ఆపవడవచ్చు వాగుచు ఖంగియుద్ధము జరుపబడెను.

పార్సిగు, నవంబరు 25:—బట్టిడి మంత్రి జోన్నాపు గారు ఆవాలోగ్యముగ నుండుటకు పనికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

రుమ్మా

రుమ్మా సంగ్రహయత్నములు.

ఆరుస్తాము, నవంబరు 23:—టార్నింగునుండి యిట్లు తొలిమొచ్చుచున్నది. తూర్పు తిబేట్లో గ్రామముల నాటలులను విడచుటకు రుమ్మాలు సిద్ధపడుచున్నారు. ప్రభు ముద్రాదేశము తిదివర్తే విడువబడినది.

ఇటలీ

మిత్రవృత్తిని వారు; పోవువర్తము.

లండను, నవంబరు 25:—“మార్నింగుపోస్టు” పత్రిక పోవువర్తము వారిని దూషించుచున్నది. నరభిమానమునకు వా రే కారకులనియు రహస్యమున నాష్ట్రీయాతో కుట్రపన్నుచు న్నారనియు నదివారిని నందించుచున్నది. పోవువర్తమువారి విషయమున తమవైఖరి యెట్లుండవలయునదియు మిత్రమండలి వారు నిశ్చయింపవలయు యిది మానస్సుయ్యె సని ఆపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది.

నైఋతీనల నాపివేయుట.

భీకరమగు యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 23:—ఇటలీనుండి రైటుబిలేఖకు డిల్లు తెలియజేయు చున్నాడు. — 1916 సం॥ మొయిమాన మున పేనుబియె పర్వతమెట్టి ప్రాముఖ్యత విహించెనో నేను గ్రహపర్వతమెట్టి స్థానమున వహించినది. తమపంక్తిని దాట కుండ ఆత్మను వైరువులు శత్రు సేవలనావేసిరి. వైరు లనేక ములగు పన్నాగము బిన్నుచున్నారు. ఇటలీవారిదుస్తుల దొడు గుకొని ప్రతి వైరువుల ఇటలీవారి స్థానములలోనికి మెల్లగజో చుచుకొన నారంభించిరిగాని యిట్టివారల ననేకుల నిటలీవారు తుపాకులతోగాల్చి చంపిరి. వైర్యము లిప్పుడు టాంబా, మాని ఫ్లూకొండల నతిపట్టుదల తో, రక్షించు చున్నవి. వీటివెనుక గొన్ని మెట్టులన్నవి గాని యా మెట్టులో మాని ఫర్నా పర్వతములవై నుండి పరిరక్షించు వచ్చును. మున్ముందు యుద్ధమెట్లు పర్వతనీచినను, జనరలు హోస్టు జెండార్సుగారి ప్రగల్భములు వర్ధిల్లమైనవి. ఈ ప్రదేశమును తాను రెండు దిన ములలో జొచ్చు కొనగలనని యాతడని యుండెను గాని ఏడు నెడు దినములనుండి యామహానీయుడు వడియెన్నాడు. ఇంకను పంక్తిని భేదంపలేటండెను.

లండను, నవంబరు 24:—బ్రెటన్ స్టేవులకు నడుమ నిట లివారి పంక్తిని చెదరగొట్టి ముందునకు బోవుటకు గాను వైరు లొనర్చిన యిట్లుములగూర్చి ఇటలీవారి ప్రకటన మొండెట్లు వివరించుచున్నది. గత గురువారమునాడు శత్రు వైర్యములలో చాల భాగము టాంబో, మానిఫర్నాలయొద్ద మా వైర్యముల కొత్తిడి గలిగించినవి. మా కుడిభాగపు వైర్యమును చుట్టవేసి యిటలీవారిని స్టేవునది కుడిగట్టునుండి వెడలింప ఆస్ట్రీయా వారి పటాలము లారు యిట్లుంచుచున్నవి. సాయంకాలము వరకు యుద్ధ మతిగ్గికరముగనుండెను. ముట్టుడులు ప్రతి ముట్టుడులు మున్నగువాటితోడ యుద్ధమింకను సాగుచున్నది మాకంటే నాష్ట్రీయా వారి ధిక్కుచుగ నప్తముల నొందియు న్నారు. ఇటలీవారి ఎదిరింపు బలవంతముగను, మిక్కిలి తల్లు దలతోడను జరిగియుండుట తమ కాశ్వర్యము గలిగించెనని కైచిలైన ఆస్ట్రీయా వారినుచున్నారు.

అల్ప సైన్యముల సామర్థ్యము

వెస్టరైడింగు సైనికులు 7 వేలగజములు ముందునకు సాగిరి. మరకెరంగులు 50 వేల మొనర్చుకొని వైరి సైనికుల వెయ్యిమం దిని బాధించిరి. ఎడమ పార్శ్వమున నుండిన అల్పరు సైనికు లొనర్చిన యుద్ధము ప్రశంసనీయును. ఈ సైనికులకు టాంకు బండ్ల సహాయములేదు. శత్రువులవై బొంబుల విడచుచు, తన్మూ లము దారిచేసికొని ముందునకు బోవలయును. ఈ తీరుననే అల్పరు సైనికులు దినమునకు 4 వేలగజములు ముందునకుబోయిరి. వీరల నెదిరించు శత్రు సేవ కడుబలముగ నుండెను. దుర్గములు, కందకములుమున్నగు బలచుగు స్థానముల నీ సైనికులు భేదించు కొనిపోవలసియుండెను. ఆయినను వీరెచ్చట నాగక పురోగమ నముకలిగియుండెరి. బొంబులయిపోయి, క్రొత్త సప్లయవచ్చునం దాక మాత్రమే వీరి గమన మాగుచుండెడిదిగాని తిక్కినసమయ ములయందు దెప్పవలసి నిరాఖిలమై సాగుచుండెను గ్రెయిను కోరు గ్రామమున కడు సౌకర్యములుకలుగు నేల మాన్యములు మున్నగునవి కలవు. సుప్రసిద్ధచుగు సౌరంగపు కందకముల నెదిరించునపు డది మందుగనులచే పరిరక్షితమగుచున్నదని మాకు తెలిసియుండెను. గాని సకాలమున మందుగనుల మార్గము విడిచి మై మందుగనులలో సంబంధముగల తీగెలు సరికి వేసితిమి.

జర్మనీయుల క్రొర్యము.

గ్రామమునుండి హాకడ కరణార్థతైవ పాతలు మాకు నివేదించిరి. సైనికోద్యోగులు గ్రామస్థులయొద్ద నుండు ఆహార పదార్థములు, పానీయములెల్ల బలవంతముగ దీసికొని రట. ఇంతియగాక ఆమెకా రిటిపుకమిషనువారు సప్లయలన్నీ ట్లని దొరుకొనిరి.

బ్రిటిషు సైనికాధికారులు.

లండను, నవంబరు 24:—అధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— ఇటలీయందున్న బ్రిటిషుదళములకు జనరలు, పూమరలగారు సైనికాధిపతులుగ నిర్ణయింపబడిరి. మెసపొ టేమియా దళముల నడపించుటకు లెఫ్టినెంటుజనరలు డబ్లియం ఆర్. మార్నాలుగారు నియమింపబడిరి.

అమెరికా

జలాంతర్గ్రామి మడియుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 21:—అధికారులిట్లు ప్రకటించు చున్నారు. రక్షక విధ్వంస నాకయొకటి జలాంతర్గ్రామి చి హ్నము నొక దాని గాంచిత్వీరిముగ దానిమీదికిబోయి జలాం తర్గ్రామియందు తావున నీటిలో తుపాకుల గొట్టెను. జలాంతర్గ్రా మి కా గుండ్లతెగులుట వలన నదిమీది కెగసి “గిరగిర” తిరుగ సాగెను. విధ్వంసకనాక మరల తుపాకుల గాల్ప నారంభిం చెను గాని జలాంతర్గ్రామి అందులకు ప్రత్యుత్తరము నీయజాల కుండెను. అనంతరమా జలాంతర్గ్రామిని వెనుకకుకట్టి పట్టుకొని తచ్చుటకానాక ప్రయత్నించెను గాని జలాంతర్గ్రామి మునిగి పోయెను.

ఆ సంగి రాష్ట్రముల యుద్ధ ప్రయత్నములు.

లండను, నవంబరు 23:—ఆమెరికా యుద్ధప్రయత్న ము లతిత్వీరితగతి నిర్వర్తించ బడుచున్నవి. పరిశ్రమలన్నియు కేంద్రీకృతము గావించబడినవి. శత్రుప్రజలందఱును నిర్బం ధింపబడిరి. శత్రుసంబంధముగల వారిందఱును బాధ్యతగల పద లవు నుండి తొలగింపబడిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా ప్రధాని అభిప్రాయము.

ఆరుస్తాము, నవంబరు 23:—కొంటు తిష్టాగానికి వాం. గరీ సభలో ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు ప్రధానిగాల్లు చెప్పిరి. రుమ్మాదేశ స్థితి యింకను అగమ్య గోచరముగ నే యున్నది. సంధివాదులు తమ ఉద్దేశము నెవ్వరిగలో లేదో చెప్పజాల లము. ఇంతిరకు సంధినిగాని తాత్కాలిక సంధినిగాని వారు కోరలేదు.

ఆఫ్రికా

శత్రువు లసేకులు పట్టువడుట.

లండను, నవంబరు 23:—తూర్పు ఆఫ్రికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు: మేము బింబానుకి టాంగారిలోయలం దును, నీవాలలోయయందును ప్రవేశించుచున్నాము. వీవాల్ల నై ఋతిభాగమున నసంఖ్యాకులుగ శత్రు సైనికుల నొక చిన్న దళము మహాదైర్యముతో నెదిరించెను. మేము 183 జర్మనుల ను 192 ఆస్ట్రీయలను పట్టుకొంటిమి.

జర్మనీ

జలాంతర్గ్రామముల విస్తరణము.

ఆరుస్తాము, నవంబరు 23:— “జలాంతర్గ్రామముల కిక్ మీద తానేమియు భయ మొందడను లాయడుబార్జి మూర్ఖపు పలుకునకు ప్రత్యుత్తరముగ జలాంతర్గ్రామముల విధ్వంసక ప్రదేశ మింకను విశేషముగ విస్తరింపబడు న జర్మనుపుత్రికలు తలంచు చున్నవి.

ఆట్టి విస్తరణమువలన పశ్చిమముందు హాలెండు ఒంటి యగుననియు నందువలన దాని జాలరి వ్యాపారమునకు చాల నష్టముగలుగుననియు డబ్బి పత్రికలు తమ భయమును వెలుపు చున్నవి.

జమిందారీ దావా:—రామారాయనింగారి జమిందారి గ్రామములలో జమచేయబడిన సొమ్ము వివరము లెక్కలు చిత్రారు సబుకోర్టులో దాఖలు చేయవలయుననియు వారివై కాబడినదావా డిక్రి తీర్మానమగువలన కా ద్యవ్యమును హై కోర్టులో నిలువచేయవలయుననియు న్యాయమూర్తి తేవ్వెలు గారు పానగాలు జమిందారులగు రామారాయనింగారికి తెలియ పరచిరి. కాని వారు అట్లు చేయనందున వారివై తగిన శ్రద్ధవహించ వలయునని ఎస్. చంద్రశేఖరఅయ్యరుగారు హైకోర్టులో ఆర్డీనిదాఖలు చేసిరి. మీ వైని యెందుకు శ్రద్ధవహించకూడదో 14 దినములలోగా తగిన కారణము కనుపరచవలయునని హైకోర్టువారు రామారాయనింగారికి నోటీసును పంపిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

ఉపవిలేఖకులకు సూచన.

శ్రీమత్యవారాయణశతకములోని పద్యములు; తస్మదప్రతికాపాత్యకోత్తముల కొకవిన్నపము (దస్తవేదము); అనకాపల్లి విద్యార్థికి (దస్తవేదము) - ఈమాట ప్రకటించబడజాలవు.

కే. శేషశాస్త్రిగారు, శృంగేరి: ఇంగ్లీషులో నన్ను ఉంచు ప్రకటించ బడజాలదు. ఆంధ్ర. ప. స. ఉ.

I

ప్రత్యేక గోదావరి మండలసభ.

రామచంద్రపురము.

అయ్యా,

నిన్నటిసభకు నుమారు 2500 పరిమితులను కొంచె మించు మించు 300 వజరు పేర్కొనబడిన వచ్చియుండిరి. నుమారు 250 వజరు బ్రాహ్మణులను, తక్కినవారందఱును బ్రాహ్మణేతరులను నైయుండిరి.

బ్రాహ్మణేతరులను మాజిల్లాయందు అందుముఖ్యముగా మాతాలూకాయందు కథలవలె జెప్పకొనవలసిన స్థితిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈసభ జరుపుటకై పాటుపడిన నాయకుల పాటులు శ్రమలు ప్రతిపక్షులయొకవంతుల వారి సాహసకార్యములు సభాస్థలముననే వెల్లడి చేయబడినవి. వారి (ప్రతిపక్షుల) ప్రతాపము లన్నియు వర్ణింపబడినవి. ఆ వింతకథలలో గొన్నిటిని మాత్రమే యిట వ్రాసెదను.

ప్రతికక్షీకర్తములొనవారు కొందఱు బాటల మొగల యందు నిలిచి, వచ్చినవా రందఱితోను, ఈ సభ బ్రాహ్మణ సభ దానికోలి మన కెందులకు? మిమ్ము రానయ్యెను. వెళ్లి పొండి. లేనియెడల మీ పేర్లు వ్రాసి కొని, తగిన పని చేసెదము. వారు బాగు పడుటకు మనల నణగదొక్కుటకు వారేదో సభ జరుపుకొనుచుండగా మీరెందులకు అని నుమారు, 2,3 వందలమందిని తిరుగకొట్టిరి. సభలోనికివచ్చినవారిని గూడ కొంతమందిని వెడలగొట్టిరి. సభజరుగకుండ అల్లరి చేయసెంచి రనియు రామచంద్రరావు బహద్దరుగారివలన వారియంటలు సాగలేదనియు గూడవింటిని. ఎన్నియంటకములు గలిగింపఁ దలచినను సత్యమున్నచోట దైవముండకపోదు. దేవునియెదుట ఎవరియంటలు సాగవు. కొందఱు ప్రియులు చెప్పినట్లు వీరవాదము నందు నిజముగా సత్యమే యున్నయెడల ప్రజలేదానిని ఆదరింతురు.

వీరింత శ్రమపడ నవసరమే లేకపోవును. వారచందల నియ్యవలదనినను, సభకు పోగూడదనినను, మరేయన్నను, సభ నిర్వహణముగా జనుపదముగా నెగవేరినందులకు సర్వేశ్వరు నకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా స్మారకము లాచరించుచున్నాము. 19-11-1917 ఒక విలేఖకుడు.

II

గాంధీగారి విధానము

అయ్యా,

మహర్షి గాంధీగారి విధానము ననుసరించి నాతీయ మహాసభ నుమావృత్తయ మహాసభముల వారల సమ్మేళనమునఁ గావించబడిన ప్రతాపిక కామోద మిచ్చుచు దేశమునందన్ని భాగముల శత్రుత్వావాముతో నుమాజరుల సంపర్కముండిరి.

ఆవిధముననే రాంగల డిసెంబరునెల 16-వ తేదీని ప్రతి గ్రామమునందును మహర్షి యాజ్ఞానాసారము సభిలుజరిపి నై ప్రతాపిక ననుసరించుచు తీర్మానముల నొనర్చి భారతవంశి కంపుటకై తిరిగి భారతీయులు ప్రాత్యాహింపబడుచున్నారు.

దీనికి ముందుగా నై ప్రతాపిక (కాంగ్రెసులీకుల స్త్రీ-ము)ను ప్రజలందఱు చక్కగా గ్రహించుటకు అవకాశము లొనర్చుండవలెను. ఈ యుద్దేశముతో మంగళేశ్వరునందలి నాయకులు నైస్త్రిమునకు టీకా టిప్పణములు లిఖించి జనలకుచితముగాఁ బంచివెట్టుటకై సదుపాయము లొనర్చుచున్నారు. ఇట్టి కార్యము ఆంధ్రదేశమునకును అత్యావశ్యకమని నేలుగాఁ దెలుపఁకొనలేదు. జనసామాన్యమునకుఁ గూడ సులభముగా బోధపడునీతిని ఆప్రకాశింప ఆంధ్రమున టిప్పణము వ్రాయు భారము బందరు ప్రముఖులగు డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు వహింపకపోరు. ఉచితముగాఁ బంచివెట్టుటకొరకు వ్యయము ఉదారబుద్ధిగల అనిభై నెంటుమృగారు తమనిధినుండి భరింపకపోరు. ఈకార్యనిర్వహణమున ఆంధ్రప్రతికాధిపతులు ప్రవేశము గలిగించుకొని ప్రయత్నించినచో సఫలము కాగలదు. వ్యవధి అల్పముగాన ప్రయత్నము లతిత్వరముగ నెఱవేఱవలసి యున్నది.

ప్రస్తుత స్థితిగతుల ననుసరించి యీకార్య మత్యవసరము కాబట్టి, ప్రతివారును యోజించి తమ యభిప్రాయము లొసఁగఁ గోరుచున్నాను.

గౌరవాటి అంజనేయచౌదరి.

III

బ్రాహ్మణేతరులకు ఒకవిజ్ఞాపనము.

అయ్యా,

హిందూదేశ భావిస్థితిగతులకు ఆధారమైన ప్రస్తుతావసరమున స్వభావభివృద్ధికై సర్వవిధముల పాటుపడుచుండిన బ్రాహ్మణేతరుహాజనుల కందరకును నేను కృతజ్ఞుడను. ప్రతి మహాజనును తనజాతియొక్క యభివృద్ధికై పాటుపడుటవిధియే. కాని, తనజాతి యనగ నేదియో ముందు దెలిసికొనవలెను. ప్రస్తుతము గాజకీయకృష్ణభ్రమకు భారతీయులందరు ఏకజాతిగ పరిగణింప బడుచున్నారు. అందువలన చునయభివృద్ధి యనగా నిఖిల భారతీయ జనాభివృద్ధియే. కరచరణాద్యవచనములు గలిగిన శరీరము అంతయు వృద్ధిచెందక కేవలము చరణములు వృద్ధిచెందవలెననుట అసంభవముగదా! ఒకచేత అట్టిచూడ గల్గినను అది యేబోధకాలో ఆయియుండ వలయును. కాన, ఏ యవయవముయొక్క వృద్ధికై నను సమస్త దేహాభివృద్ధికి పాటుపడవలసినట్లు భారతీయు లందరును కేంద్రీకృతకాశ యులై కార్యనిర్వహణమునకు పూనవలయును. ఇట్టి యమూల్యసమయమున మనలో కొందరు మనభారతసంస్కరణమున సౌక యుత్తమాంగమగు బ్రాహ్మణ వర్గమును పృథగ్భావము లో చూచుట కేవల మసహజము. మొదటినుండియు బ్రాహ్మణులు తదితరవర్గముల వారికి విద్యాభ్యాసమునకు అవకాశము కలిగించలేదని మనవారు కొందరు తలచుచున్నారు కాని, దీని యాధ్యాత్మ్యమును పరిశీలింతుడు. ఒకటిరెండు ఎకరముల భూమిగల పేదబ్రాహ్మణుడైనను దానినమ్మి తిండిలేక మలమల మాడుటకయినను అంగీకరించుటయే గాక తనకొమారుని విద్యాభివృద్ధికి తాభార్యమెడలోని పుస్తకయినను నెగ నమ్ముటకు సాహసించుటకు చూచుచుండుటలేదా! రాత్రింబవళ్ళు విధివిరామములేక కష్టపడి చదివి విద్యావంతుడైన అబద్ధబ్రాహ్మణ కుమారుడు మనకనూయాపాత్రుడు కావలసినదేనా! మఱొక గొప్పభూస్వామియగునొకని తనకుమారుని బడికి పంపుమనీనను వెక్కుసారలు కోరగా, చూచాడు ఉద్యోగముచేసి మాకు సంపాదించివెట్టవలసినది లేదని జవాబు చెప్పగా వినియుంటిని. ఇట్టివారుమనలో ననేకులుగలరు. వారి విద్యాలోపమునకు ఉత్తరవాదులు బ్రాహ్మణు లెట్లుగదరు? బ్రాహ్మణులగవ్యష్టాపము నిద్ర, మనవారిదిధనము. కాబట్టి, మన గవ్యష్టాపమును మూర్ఖుకొనుటకు సాంఘిక విషయమున నేర్పాట్లు చేసికొనవలసినదే గాని బ్రాహ్మణులనై గాని మరియొకరినైగాని ఆలోచన సాగింపరాదు. మన సంఘమున ప్రతిమహాజనును తనతన యాదాయము ననుసరించి విద్యాభ్యాసము తప్పక చేయవలెనను నియమమును విధించుకొనిన యెడల మన యభివృద్ధికి బ్రాహ్మణద్యేషము గాని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముగాని అవేక్షణీయములు కావు. అట్టి సంఘనియమముల ననుసరించి విద్యావంతులమై సమర్థులమైనచో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముతో నిమిత్తము లేకయే మనదేశమునకు స్వపరిపాలనా మహోన్నతి లాభము తీటస్థించినపుడు మనము కూడ మన యితర భారతీయ సోదరులందరితో పాటు నమాన స్వాతంత్ర్యమును తప్పక పొందగలము. కాలప్రవాహమునకు ఒక్కరు ఎదురీడగలరా! కాన, ఓ బ్రాహ్మణేతర మహాజన సోదరులారా! ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యాదివిషయములకై నెద్ద నెద్ద వందల సభలు రాష్ట్రీయ మహాసభలు కూర్చించుటలో ను సమస్త మహాసభ సమావేశములను జరగించుటలోను వినియోగించు మీ వ్యయప్రయాసల నన్నిటిని దేశహితాను మోదముతో ప్రత్యేక సంఘ సంస్థాపనలయందును నిర్బంధ విద్యాది విషయనందగ్రహణలయందును తిరాచరిణములయందును ఉపయోగించినయెడల సంపూర్ణ కాశ్యోతిఫలముల పొందగల మని నమ్ముచున్నాను.

మోదుగు లక్ష్మీచరసింహమునాయుడు.

పరిశ్రామిక మహాజనసభ. - ఈసంవత్సరము కలకత్తాలో కాంగ్రెసు మహాజనసభ జరుపబడువాగములోనే యానగరముననే దివాక్ వి. పి. మాధవరావుగారి ఆగ్రాసనాధిపతియ్యక్రింద 18వ పరిశ్రామిక మహాజనసభ జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

తుపాను: - వాగపట్టణమునకు 100 మైళ్ళ దూరమున సముద్రములో గాలివాన పట్టినట్లు కలకత్తానుండి వచ్చిన తంతివార్తవలన తెలియుచున్నది.

ఎస్. ఎస్. "కెక్సెర్టుహోలు" స్టీమరు నవంబరు 17 వ తేదీని హిందూదేశ సముద్రతీరమున సౌకమందుగనిని తాకి మునిగిపోయెను. ప్రయాణికులలో భారతీయవౌకసును స్టీమరు పనివాండ్రలో 8 గురును మరణించిరి.

మలయచందనము

(957) పెగరోగమునకు మోతారము.

మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పథ్యము లేదు. పిచికారి మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుచ్యమైన మా సులయచందనము ఎఱుపు, తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల రోగమును మూడువూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-8 8-0-0.

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాజమండ్రి, లేక 88, లింగశెట్టి వీధి, మదరాసు.

రసాయనశాస్త్రసమైక్యతమగు ఎరువు

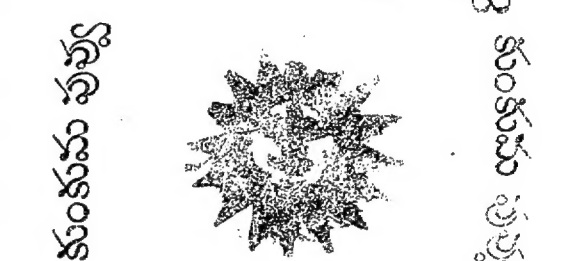
పెట్టపంటలకును, ధాన్యము, చోళము, కంబు, రాగులకును, తోటలువేయటకును మిగతా, వంకాయలు, ఉల్లి, ఉరలగడ్డలు, ఫలవృక్షములకు, తెంకాయచెట్లకు, తేయాకు, కాఫీ, పొగాకు, రబ్బరు, తమలపాకులకు, మిరియాలకు, చెఱకు మున్నగువాని కన్నిటికి ఫలవంతముగ ఉపయోగపడును. భూసారమును ఫిక్షించి వానికి తగు ఎరువు పంపబడును. వలయువారు ఇల్లు వ్రాసికొనవలయును.

దీ స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్ కంపెని

లిమిటెడ్,

కంజీవరం.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావస్తాదొరకును. కొనువారు సూర్యమాన్యులగు గమనింపుడు. కరస్పాక్ష డెస్కు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును: -

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

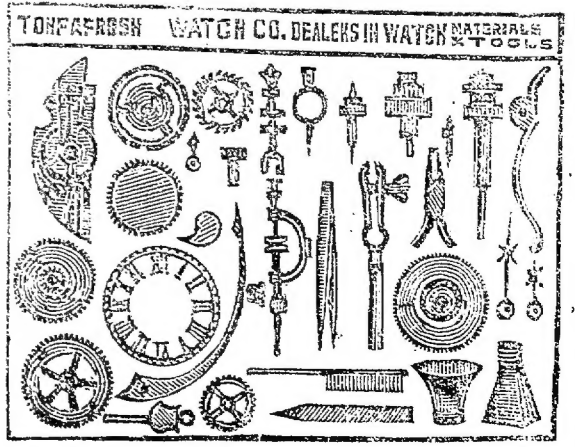
(53) 31, మాన్సు నిధి, బొంబాయి.

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include 'శివోదేశపు కస్తూరి', 'వంశపు పువ్వు', 'నొగోజుము', 'రసభస్మము', 'ఆదిపచ్చికాన లేక జాన్ను', 'పచ్చకర్పూరం', 'బాలామృతము', 'తాంబూలమృతము'.

అమృతాంజనము శివో, 6 తంబు శెట్టినిధి, మదరాసు, లేక 109 ఫేరిరోడ్ పోస్ట్ బొంబాయి

కలెటలాగు

చిత్రముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS & TOOLS. Dealers in Watches Materials, Tools BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY. (881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

